

3/12/25

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ నెవ్వంబరునెల 22-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, ఆశ్వీజమాస శుద్ధ చవతి ర.

No. 145
సంచిక ౧౪౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలెను.

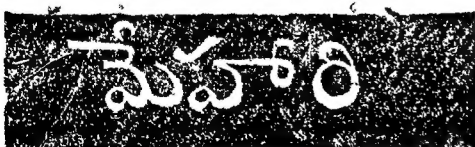
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు ఫోర్టు బొంబాయి.

ఆంధ్రపత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

ఎప్పటి తీరున రాజోవు 'అక్షయ' సంవత్సరాది సంచికను ప్రకటింపజోవు చున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయారికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపఁబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయతో సమూల్యములగు తమ వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి ఉగాదినాటి కాంధ్రుల కర్పింపఁ దలచినాము. నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకుఁ జేరినఁగాని విషయవిభాగమును గావింప ననుకూలము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించినపిదపఁ బంపు వ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 1925 నవంబరునెల 15-వ తేది లోపల మా కందవలెను. ప్రతి వ్యాసమునను 'సంవత్సరాది సంచికకు' అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతర చిత్రములును సంపూర్ణ వివరణములతో నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు,
ఆంధ్రపత్రికాధిపతి.

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించు
చున్నది ఎంటి సవా మేహవ్యాధులను నిర్మూలించుటకు
అమోఘమైనది

(3347)1

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెంపాడ.

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము ద్రాయింగు పెన్సల్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మూత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసముఁ కు వ్రాయుడు:

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

1964

జెల్లింగ్టన్ సినిమా

22-9-25 వంగళనారమునుండి, 25-9-25 శుక్రవారము నా
ప్రపంచమునందు జరిగిన కవయములన్నిటికంటెను గొప్పది
వరియు గొప్పయోధుడు. ఎన్నడు ఓడిపోనట్టి వీరుడు

జాక్ డేవ్ ప్లీ 4 వ వారిము

యధమునందు యెప్పుడును సీతక, జయముపొందునట్టి వీరుడు
రి డి ల్ వై డ రు

ఈ డ చూడబడును విల్లియం డెన్యాండు, ఎలెన్ సెడ్జావిక్
సాహసకార్యములు చూడగలినవి.

కౌన్ థియేటరులో

19-9-25 శనివారం నుండి, 25-9-25 శుక్రవారము వాగు
ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు ౪.౧౦-1౨ ని, రాత్రి ౭.౧౦-౩.౧౦ ని.
శని, ఆదివారములందు ప్రదర్శనము ౩.౧౦-౧.౧౫ ని. గలను.

మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్

హిందూ కోవిల్ అండ్ యి ఫుల్గాణు గానంగులట్టి కలంచి
కె తాగిననును గొంగు నట్టి

"నా మా య ౧౩" ౧౩
ఇది ప్రపంచమున ప్రసిద్ధమైన "13" వాగములు
లేక 21,000 అ. ల. లి. ను
కేటగియము మ. ౧.౩౫ ౧౧. ౧౧ 11 భాగములు

ఆనంద నికేతనము (ఆశ్రమము)

ఈనికేతనమును స్థాపించుటలో ప్రధానులు శ్రీయుతులు శ్రీ పుగడ నరసింహశర్మగారును వారి ధర్మపత్నియగు శ్రీ మ. విశ్వసుందరమ్మగారును అయియుండిరి. వీరు చాలకాలము నుండి సంఘసంస్కరణముకొరకు అనేక విధములగు కష్టములకు నోర్చి పాటుబడుచుండిరి. వీరికి బాలరసిన ఎంత ప్రేమయో తెలుపుటకుగాను వీరియుభయుల పూర్వపుచరిత్ర కొంచెము వివరించవలసియున్నది. వీరుభయులు కాకినాడయందు శ్రీపితా పురం మహారాజావారిచే నెలకొల్పబడిన అనాధ శరణాలయము నందు పనిచేయుచు వివిధగుణములు గలిగిన బాలికా బాలరసను అందరిని ప్రేమించుచు వారిని పెంచుటలోను పోషించుటలోను విద్యాపద్ధతుల నొసంగుటలోను శ్రీశర్మగారు విశేషమైన శ్రమ సలిపి అనేకమందియొక్క ప్రేమకు పాత్రులు కాగలిగిరి. మొదటినుండియు అనాధ బాలబాలికలనుగాని అనాధ స్త్రీలనుగాని చూచుటతోడనే జాలినొంది, యింట నుంచుకొని వారిని పుద్ధి లోనికి తెచ్చుచుండుట కలదు.

గాంధీ మహాత్ముడు అసహాయోద్యమమును శంఖముతో భారతమాత బంధము క్రికొరకై భారతీయులను పిలువ నట్టి పిలుపునకు వారుభయులు మారు పలుకక మహాత్ముని ఉద్యమము ననుసరించి పనిచేయుచుండిరి.

సర్వసాధారణముగా స్త్రీలు యీ అసహాయోద్యమ ప్రచారమునందేమి సంఘ సంస్కరణోద్యమమునందేమి మగవారి తో సహచారిమై పనిచేయుటలో వెనుదిరుగుటయేగాక భర్తలకు అడ్డంకులు అనేక విధముల కలిగించుచున్నారనియే చెప్పవచ్చును. శ్రీమతి విశ్వసుందరమ్మగారు పతిభక్తినిగూర్చి పుస్తకములలో వ్రాసియుంచిన మాటలను పుస్తకములలోనే దాచియుంచక ఆచరణలోనికి యామె తీసుకువచ్చి స్త్రీల కాదర్ప ప్రాయశాచియ్యె. 1921 వ సం॥ రంలో గోదావరి జిల్లా మహాజనసభ శ్రీయుత టం. ప్రకాశంపంతులుగారి యధ్యక్షత క్రింద కాకినాడలో జరిగిన సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు ఖద్దరు మద్యపాన నిషేధములనుగూర్చి ప్రచారము చేయుటలో నిర్బంధములను కల్పించినవో తాను కారాగారమున కేగదనని ప్రతిజ్ఞచేసి డిప్యూటీమేజు ముందు తానే సంతకముజేసి యనేక మంది పురుషులకు గూడ ప్రోత్సాహము కలిగించిరి. యందును బట్టియే ఆమె ధైర్యమును తెలిసికొనవచ్చును. ఈమె కాంగ్రెసు సంఘమునందు సభ్యురాలుగ నుండుటయేగాక ఆమెను ప్రతినిధి గ ఎన్నుకొనిన సంఘసభలకు తప్పక నెట్లుబయ్యె గలదు. ఈమె విద్యార్థులకు పాఠములు చెప్పటయు చక్కని కవిత్వముతో నూతనశైలిని పద్యములు పాటలు మన్ననగవి వ్రాయుటయు శూడగలదు.

వీరుభయులు రాజమహేంద్రవరమున నుంటూ కొంత మంది బాలురను చేర్చి వారి అభివృద్ధికి పాటుబడవలెననే కోరికను గలిగియుండిరి. వారి కోర్కె ననుసరించియే శ్రీశర్మగారి అన్నగారు వారిపిల్లలను పంపిరి. వారికితోడు కొంతమంది పంచమ బాలురను తదితరకులములవారును క్రమేణ చేరిరి. సాధారణముగా అస్పృశ్యతా విషయమైన నేమి మరేవిషయమైన నేమి పాటుబడుటలో వారి కటుంబములోని వారు తోడ్పడుట అను అనుభవంలో లేదన్న సంగతి ఎల్లరకు అనుభవమేగదా!

వీరుభయులు పనిచేయుచుండ వీరికితోడు శర్యుగారి కుటుంబములో చేరిన శ్రీయుత తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడు గారు శర్యుగారికి చేతోడైరి. శ్రీప్రకాశరాయుడుగారు ఎం.ఎ. పరీక్షను దుత్తీగ్నై కొంతకాలము ప్రభుత్వ విద్యాపద్ధతుల పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుపదవిని చేసిరి. వీరుకూడ శర్యుగారి వలెనే మహాత్ముని పిలుపునకు ఆజ్ఞాబద్ధులైరి. రాజమహేంద్రవరమున నెలకొల్పిన జాతీయవిద్యాలయమునకు వీరు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నుండిరి. కాని ఆ విద్యాలయములో వారు భోధించే తులలో విద్యార్థులు అంతగ లేనందున వారందు పాఠశాల యొక్క నిబంధనల ననుసరించి అందు విరమించుకొనవలసి జచ్చినది. వీరుకూడ బాలురకు విద్యగలిగి వృద్ధిలోనికి లేవలెనని యేగాని మామూలు రాజకీయ రంగమునందుండే ఎత్తుపై ఎత్తుల పాల్గొనవలెననే కోరిక లేనివారై యుండిరి. అంటే వారికి రాజకీయరంగమునందుండే కష్టనిష్ఠురములకు వెనుదిరుగువారిని చెప్పటకాదు. నిర్వాణ కార్యక్రమములో అంటిపెట్టుకొని పని చేయువారిని తెలుపుటకే యీసంబర్ధమున వ్రాసితిని.

శర్యుగారిని ఎవరే సహాయము చేయవలెనని కోరితే నట్టి శివారికి సహాయము చేయుటలో వెనుదిరుగువారు కారనికూడ చెప్పగలను. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో "పల్లెటూరు" అను వారపత్రికను నడపు శ్రీయుత శనివారపు సుబ్బారావుగారికి శర్యుగారు రాజమహేంద్రవరము నుంచి నిడదవోలునకు తరుచు

ఖద్దరు వర్కరుల జనాభా

రాష్ట్రములేక		మరి కొన్ని వివరములు					
కేంద్రస్థానము	వర్కరుల సంఖ్య	జీత గాంధు	గౌరవ ద్యోగులు	గ్రామ్య వట్లు	మొత్తము జీతము	దామాషా ఒక్కొక్కనికిజీతము	
సింధు	6 గురు పూర్తి నేవములు	-5	1	"	రూ॥ 230	88	
	8 మంది స్వల్ప కాలనేవములు	-2	-1	-1	115	88	
పంజాబు	12-	వివరములేవు					
భాద్విభోద్ధ							
ధిల్ల	7 గురు పూర్తి నేవములు	-6	-1	"	165	28-8-0	
	9 మంది స్వల్ప కాలనేవములు		-9	"	"	"	

(మో. క. గాంధీ- ఎం.యు.డి.మా 17-9-25.)

వెళ్లుచు వారి కన్నివిధముల సహాయపడుచు వచ్చిరి. ఆపత్రికా స్థానమందుండి శ్రీ సుబ్బారావు గారితో కష్టనిష్ఠురముల కోర్చి పనిచేసిన శ్రీయుత ముదుగంటి జగన్నాథ శ్రీగారుకూడ ఆపత్రికను సత్వగ్రహపత్రికతో కలిపి విరమించినందున మరికొంత కాలముకను శర్యుగారికి శ్రీ శాస్త్రిగారు తోడటటు నచ్చిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు బి. ఏ. యం దుత్తీగ్నైలైరి. వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో అసహాయోద్యమ ప్రారంభమునందుండియు ప్రచారమును గావించినవారు. వీరికి యోగాభ్యాసమనన ఎక్కువప్రేమ గలదు. పత్రికకు వ్యాసములు వ్రాయుటలోను పుస్తకములను వ్రాయుటలోను వీరి కలవడిన శైలి బహుచక్కనిదనియే చెప్పవలయును.

పైన వివరించినవారందరు భగవంతుడు వారి కెంతోఆదాయ మిచ్చిన ఆ ఆదాయముతో సంతుష్టి చెంది ఆ ఆదాయము తోడనే వారి కుటుంబసహజులను గావించుకొనుచు సాధ్యమైనంతవరకు నితరులకు తోడ్పడుచు ఈ నికేతనాభివృద్ధికై వారి సర్వస్వమును నర్పించుచుండిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు ప్రకాశరాయుడు గారు బాలుర విద్యాభివృద్ధినిగూర్చిసంపూర్ణ శ్రద్ధను తీసికొనుచున్నారు. శర్యుగారు వారి ధర్మపత్ని విద్యాధ్యయొక్క భోజన సమపా యముల నేగాక ఆరోగ్యము మన్నన సౌకర్యము లాసంగుటకు ఎక్కువశ్రద్ధను తీసికొనుచుండిరి.

ఈ నికేతనాభివృద్ధికై సహాయపడు తదితరులలో శ్రీయుత శనివారపు సుబ్బారావుగారుండిరి. వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమునకును జిల్లాఖద్దరుభోధనకును కార్యదర్శిగ పనిచేసిరి. ఖద్దరు అభివృద్ధికై రాజకీయ రంగమునందు పాటుబడువారిలో నొకరుగ జిల్లాలో నుండిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారినిగూర్చి కొంచె మిచ్చట వ్రాసెదను. అది ప్రజలకు తెలుపుటకేగాని మరొకండులకు గావని చదువరులకు మనవిచేయుచున్నాడ. శ్రీ సుబ్బారావుగారు "నేవమితి అను పేరుపెట్టుకొని అందు ముఖ్యముగ (1) వాత సాంఘిక రాజకీయములందు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము కలుగుటకు ఆవశ్యకములైన దేశసేవచేయుట (2) అందుముఖ్యముగ గ్రామపునర్నిర్మాణమున కగత్యమైనసేవచేయుట (3) దేశాభివృద్ధికి ఆవశ్యకములైన స్వతంత్ర్యములై నటునంటిన్ని యితర భావలయందున్న గ్రంథములను భాషాంతరీకరణము చేసిన్ని ప్రచురించి భాషాభివృద్ధిచేయుటకు పాటుపడుట (4) కరపత్రములను ప్రచురించుట (5) పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో కాంగ్రెసుపని నొనరించుట (6) ఆనందనికేతనాభివృద్ధికి పాటుపడుట" అను నియమములను పెట్టుకొనినవారు. వీరికిన్నే హితులగు శ్రీలంకాని గంగరాజుగారు అనువారు చాగల్లు రైల్వేస్టేషనువద్ద ఉన్నమల్ల వరం గ్రామము ననుండిరి. వారి కీదేశోపయోగకరమును విద్యాదానము చేసినవారికి ధనసహాయము చేయవలెననే ఆశ కలుగ వారిచే రమారమి వెయ్యి రూపాయలు విలువగలిగిన భూమిని ఈనికేతనమునకు దానము చేయవలసినదిగ శ్రీ సుబ్బారావుగారు చెప్ప వారందుల కంగీకరించి భూమి నొసంగిరి. శ్రీ శర్యుగారు నడపు ఆ సందనికేతనపు పనియొక్క అభివృద్ధిని చూచియు ఆభూమిని చూచియు శ్రీ దేశోధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆభూమియందు రెండువేలతో నొకభవనమును కట్టించుటకు వారంతటికి వారేబూనికొని కట్టించిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారు ఇదివరలో పత్రికా సంపర్కమున నడపిన ముద్రాక్షరకాలను యానికేతనమునకు కొంతతక్కువ వెలతో నొసంగుటయేగాక ఆముద్రాకాలంత్రమునకు ధనసహాయముచేయుటలో శ్రీదేశోధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారితో మాట్లాడు, శ్రీ

పంతులుగారు రూ 400 ల వరకు ధనము నొసంగిరి. వెన్నెటి సత్యనారాయణగారు కూడ శ్రీ సుబ్బారావుగారి వలెనే ఆశ్రమమునం దెంతయు అభిమానము గలిగి ఆశ్రమవాసులకు విశేష సహాయమును ప్రోత్సాహమును గలిగించుచున్నారు. శ్రీసత్యనారాయణగారిని గూర్చి వేరే ఆంధ్రులకు తెలుపనక్కరలేదనియే నా అభిప్రాయము. కాని జ్ఞాపకార్థము వ్రాయుచుంటిని. శ్రీ సత్యనారాయణగారు అసహాయోద్యమము నందు వారు చేయుచున్న వ్యాయవాదవృత్తిని విసర్జించి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము నకు కార్యదర్శిగ పనిచేసినవారుగనుండిరి. వీరు ప్రస్తుతము దేశ బంధునిచేరిబ నొక ముద్రాకాలను కొనుటయు అందునుంచి పత్రికగాని కరపత్రములనుగాని గ్రంథములనుగాని వెలువడించవలెననే కోరికయును గలిగియుండిరి. ఇంతేగాక నేతఖద్దరు పరిశ్రమలయములగూడ స్థాపించిరి. వీరికుండు ముద్రాకాలకు తోడు యానికేతనమునకున్న ముద్రాకాలను తీసికొని కెంటిని కలిపి రాజమహేంద్రవరమున నుంచి వర్తకపురీతిని జరిపి అందుండి వచ్చులాభమును నికేతనమునకు నీయవలెనని నిశ్చయించుకొనిరి. ఈ నిశ్చితాభిప్రాయమునకు నికేతనాభివృద్ధిని గోరుచున్న ఆ దేశోధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారుకూడ ఆసర్వశించిరి. ఆంధ్రదేశనాయకులలో శ్రీయుత దేశభక్త కొండ నొకటప్పయ్యపంతులు, దావ్తగు భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్య పంతులు, గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రి, న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగార్లు మున్నగువారు ఆశ్రమమును నర్పించి ఆశ్రమవాసులకు ప్రోత్సాహమును కలిగించిరి.

శ్రీ శర్యుగారి ద్వారాను యితరుల ద్వారాను ఆశ్రమమునుగూర్చి మహాత్మాగాంధీగారు వినిచాల ఆనందించి తమకు చేతనైన రీతిని సహాయపడుటకు ప్రేమపూర్వకముగ నంగీకరించిరి.

ఈ నికేతనమును స్థాపించి రమారమి రెండు వత్సరములైనవి. ఆశ్రమముని పేరెట్టుటకు అర్హతగలదాయని శకించియే నికేతనమునకు పేరు పెట్టుకొనిరి. బాగా వెల్లడి కాకుండగనే వీరు పనిచేసికొనుచుండిరి. కాని కార్యభారము ఎక్కువ అగుచున్నందున దేశీయులకు నెల్లటి ఆటలయే మంచిదనినను అభిప్రాయపడివారి ఆమోదమునుబడసి ఆంధ్రోద్యమమునకు మూలాధారమైన యీ ఆంధ్ర దైనిక పత్రికద్వారా నేను పాఠకులకు తెలియుటకై వ్రాసితిని. ఆంధ్రు లెల్లరు సంతసించి పూర్వము పూర్వకము ప్రేమయు సంపూర్ణసహాయమును చేయుదురు గాక యని మనవి చేయుచున్నాడను. ఈ ఆశ్రమము ప్రస్తుతము రాజమహేంద్రవరముననే యున్నది. పట్టామగుటచే విశాలమైన స్థలము కొరత అయినందుననే యీ పట్టామమునకు 0-2-3 టెక్కిట్టులోన్ను చాగల్లు రైల్వే స్టేషనువద్దకు అచటి వారు చేసిన సహాయ సంపదల ననుసరించి వెళ్లవలసిజచ్చినది. శ్రీ సుబ్బారావుగారు ఆశ్రమ పోషణకు ప్రజోపయోగమునకు భాషాభివృద్ధిగాను గ్రంథ ప్రచురణకాఖిను ఆశ్రమముననే స్థాపించి పాటుపడవలెనని అందులకు తగువిధములు గావించుచున్నారు. శ్రీయుత వారిజాకీ రామ శేషయ్యగారు హిందీ భాషను ఈనికేతనమున బాలురకు నేర్పుచు తోడ్పడుచుండిరి. 14 గురు విద్యార్థులు ప్రస్తుతమున గలరు. గురుకులపద్ధతులతోను గురుశిష్య సాంప్రదాయముల ననుసరించియు యానికేతనము నడపబడుచున్నది. కావున ఆంధ్రు లెల్లరును దివ్య సహాయపడవలెనని వరల మనవిచేయుచున్నాడను.

(ఒక విలేఖరి)

త మా పా లు

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకం)

పండు

ఒకడు—నీవు ఎన్ని పండు?

బాలుడు—ఇంటిలో, పరమాడు. బళ్ళో పరమాడు. ఇల్లలో పది.

* * *

కారణం

స్నేహితుడు—ఎందుక నవ్వుతున్నావు?

ఎల్లయ్య—పండ్లవైద్యుడి పుత్రుడని వస్తువున్నాను.

స్నేహితుడు—అక్కడ నొప్పి పుడుతుందిగాదా, నవ్వు దానికి కారణం మేమి?

ఎల్లయ్య—వైద్యుడు సాపులో లేడు. ఊరికి పోయా నాడు.

* * *

మాటాడటం

ఉపన్యాసకుడు—నేను ఉపన్యాసం ఇస్తున్నంత సేపూ నీవు మాట్లాడుతున్నావు. ఇది నీవు మర్యాదేనా?

ఒకడు—క్షమించండి. మాట్లాడిన సంగతి నాకు జ్ఞాపకం లేదు. ఒక శబ్ద నిద్రలో కలనరించానేమో!

* * *

బడి

అన్న చదువుకుంటుంటే, తమ్ముడు చూస్తుండెను.

అన్న—నిన్ను బళ్ళోకి పంపిస్తారు లే. ఎందుకు చూస్తావు.

తమ్ముడు—నన్ను పంపిస్తే ఏమీ లాభం లేదు.

అన్న—ఎందుచేత?

తమ్ముడు—నాకు చదువడం వ్రాయడం రాదు. నేను బళ్ళోకి వెళ్లి ఏం చెయ్యను?

* * *

వింత

ఒకడు—మియింటి పొరుగున వింత జరిగింది. నీవు వినలేదా?

మరియొకడు—లేద.

ఒకడు—ఉరంతా తెలిసిందే.

మరియొకడు—నా భార్య, ఈమధ్య ఊళ్ళో లేదులే.

* * *

ఆనందం

రామయ్య—నేను ఈమధ్య ఒక కథ చదువుతున్నాను. పొట్ట ఉబ్బు నవ్వుచున్నది. అందులో ఒకడికి ఏడుసార్లు పిండ్లి అయినట్లు.

భీమయ్య—నేనూ చదివాను. అందులో నవ్వు వచ్చే సంగతి ఏమీ లేదే?

రామయ్య—ఉన్నది. ఆమెనిషి పేరు ఆనందం.

* * *

నవ్వు

చిన్నపిల్ల ఊరగాయకుండ కిందపడవే నవ్వుతూ నిలుచుండెను.

తల్లి—కుండ పగలవేసి ఇంకా నవ్వుతావేమి?

పిల్ల—అదృష్టం కొద్దీ కుండ బద్దలయింది. అందులో ఊరగాయ నాకు సయించదు.

* * *

ప్రశ్నలు

స్నేహితుడు—ఎందుకయ్యా, నీవు సిగరెట్లు, బ్రాండ్ బుట్టు మొదలయిన వాటినిగూర్చి రోగులను చాలా చాలా ప్రశ్నలు వేస్తావు?

డాక్టరు—నాండ్లు ఏమాత్రము ఖర్చుపెట్టుతాలో కనుకొని అందుకు తగినట్టుగా నాట్లను పంపుతుంటా.

మార్గం

ప్రశ్న—ఆనలుడు ఉండేది ఎక్కడ?

జవాబు—నాటకకాలకు పో. ఎవరూ, లోనికి రాగూడదు అని వ్రాసివుంటుంది. అందాకా పోతే, మెట్లు కనుపడు తవి. మెట్లు ఎక్కిపోతుంటే, ప్రవేశం లేదు అని వ్రాసివుంటుంది. అగదిలోకి పోతే, లోపల "మాట్లాడకూడదు" అని తలుపుపైన వ్రాసివుంటుంది. అక్కడ బిగిరిగా అరుస్తే, పిలుపు బయటికి వస్తాడు.

అన్న చదువుకుంటుంటే, తమ్ముడు చూస్తుండెను.

అన్న—నిన్ను బళ్ళోకి పంపిస్తారు లే. ఎందుకు చూస్తావు.

తమ్ముడు—నన్ను పంపిస్తే ఏమీ లాభం లేదు.

అన్న—ఎందుచేత?

తమ్ముడు—నాకు చదువడం వ్రాయడం రాదు. నేను బళ్ళోకి వెళ్లి ఏం చెయ్యను?

* * *

నాకరు

ఉపాధ్యాయుడు పిల్లని సరించి పాఠం చెప్పటంకొనెను.

ఉపాధ్యాయుడు—పిల్ల చీకట్లో చూడగలడు. మనము చూడలేము. నాకు పిల్లకి, భేద మేమిటో మళ్ళీచెప్పు.

బాలుడు—పిల్ల లోక రూపిస్తుంది. మీరు రూపించలేరు.

నాకరు

యజమాని—నేను విశేషంగా మాటలాడే స్వభావం గలవాడిని కాను. నేను చెప్పినది లే, రమ్మన మని గ్రహించు.

నాకరు—నేనుగూడ విశేషం మాటలాడనండి. నేను తల ఆడిస్తే, రాను అని అర్థమండి.

దొంగ

బ్యాంకులో దొంగ ప్రవేశించెను. వెంటనే పోలీసు కానిస్టేబులు కనుక్కుని, లోహానికి పోయెను.

పోలీసు కానిస్టేబులు—ఎవ రక్కడ?

దొంగ—నేను రిపార్టరునండి. పత్రికలకు, ఆర్థికసమాచారాలను రిపార్టు చేస్తానండి.

కానిస్టేబులు—నీవు ఏమి చెయ్యబోతున్నావు?

దొంగ—బాంకు వ్యవహారాలనుగూర్చి, నోట్సు వ్రాసుకో బోతున్నానండి.

కవుం

ఉపాధ్యాయుడు—ప్రశ్న కష్టంగా ఉన్నదా?

విద్యార్థి—ప్రశ్న ములభంగానే ఉన్నదండి. జవాబే కష్టమండి.

విచారం

న్యాయాధిపతి—నీవు నిర్దోషి వని ఎంచి, వదలిపెట్టాము.

వాద్యులు—అయ్యా, మీకు వృథాగా శ్రమయిచ్చి నందుకు నాకు చాల విచారంగా ఉన్నది.

* * *

బహుమానం

ఉపాధ్యాయుడు—నీవు బుద్ధిమంతుడుగా ఉన్నావని, నీకు అమ్మ ఏమయినా కొని పెడుతుందా.

బాలుడు—లేదండీ. నేను అల్లరి చేస్తే, కొని పెడుతుందండి.

* * *

పురాతనం

భార్య—ఈ ఇంట్లో ఉన్న వస్తువులన్ని పురాతనమయినవి. చూడడానికి ఆసక్త్యంగా ఉన్నవి.

భర్త—కొంచెము ఓపికపట్టు, ఇంకా పురాతనమయితే మ్యూజియముకు పంపించవచ్చును. వాళ్లు డబ్బిస్తారు.

* * *

గర్వం

ధనికురాలు—నాపజాలను పన్నీరుతో పరిశుభ్రంచేస్తాను. నాకెంపులను ఆ తర్ఫులో మంచి కడుగుతాను. నామాణిక్యాలను పాలతో శుద్ధి చేస్తాను. అయితే మీరేమి చేస్తారు?

బీదరాలు—నాసాములకు మరకిపడితే, అవశల పారవేస్తాను. మళ్ళీ పెట్టుకోను.

* * *

చూడకం

ప్రశ్న—నన్ను చూసిగూడ, నీవు పలకరించలేదేమి? జవాబు—నేను నిన్ను చూడలేదే.

ప్రశ్న—ఒక్కసారి గాదు, రెండుసార్లు ఆపిధిలోనే చూచాడు.

జవాబు—అట్లా చెప్పు! పిథులలో నీవంటివార్లను మేము చూడలే.

యుక్తి

భర్త—నేను నెలరోజులు వూరికి బోవాలి. ఇల్లు నిర్వహించగలవా?

భార్య—ధర్మవా లేదు.

భర్త—అయితే నీవు ఒంటరిగాఉండి దుఃఖపడుతుంటావేమో?

భార్య—ఆభయం అక్కరలేదు.

భర్త—అయితే, నేను వూరికి పోను.

చర్చ

స్నేహితులు ఇద్దరిమధ్య తీక్షణంగా చర్చ జరుగుతున్నది.

ఒకడు—నేను చెప్పినవాదాన్ని ఏ పిచ్చివాడయినా గ్రహించి సంతోషిస్తాడు.

ఇంకొకడు—నీవాదానికి నీవాదానికి అదేభేదం.

నంబే హం

భర్త—ఇంట్లో, మినహాట్టు, గావా?

భార్య—ఏమవుతుందో, ఇంకా తయారుకాలేదు. తయారయితేనే గాని చెప్పతను

* * *

మోటారు బండ్లు

ఒకడు—మోటారుబండ్లు మనుష్యులను సోమరులుగా చేస్తున్నవి.

మరియొకడు—అబద్ధం. దారిని పొయ్యేవాండ్లు ఎప్పుడూ మరుకుగానే ఉంటారు.

* * *

లోచలేదు

మోటారు డ్రైవరు—ఫిర్యాదిని ముందుగా మందలిస్తామని అనుకుంటే, హాకా చెప్పిపోయి ఊపలేదండి.

మేజిస్ట్రేట్—పోనీ, బంపికి తగ్గించి నెమ్మదిగా పోలే, అపాయం జరిగేదిగాదు గద.

డ్రైవరు—లేమరు చెప్పింది నిజమేగాని, నా కప్పుడు తోచలేదండి.

* * *

ధైర్యం

భార్య(రహస్యంగా)—దొంగలచప్పుడవుతుంది, లేవండి భర్త—నీవు భయపడవద్దు, ప్రార్థన వాళ్లపని పట్టిస్తాను లే, పడుకో.

నోటీసు

చెన్నపురి సైబాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న మా జార్జి లెనా బ్రాంచియందు డాక్టర్. ఆ. లక్ష్మీ పతి, బి. ఏ. ఎం. బి. ఓ. సి. ఎమ్. బి.ఎన్. రత్నగారి సలహాను ఆవివారములందు తప్ప తలెమదినములందు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 7 గం||నుండి 8 గంటలవరకు పొందివచ్చును. మేనేజరు: ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీలిమిటెడ్, 19, హరీస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

కమలామణి లేఖలు

వెల 6 అణాలు— డజను 3 రూపాయలు

గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్. హైకోర్టు జడ్జిలు రెంటాల, వెంట సుబ్బారావు సుంతులు గారు ఉద్యోగకారణమున విడతగతుడైన, భర్తకు కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు వట్టివలపు జాబులు గాక ప్రేమామృతము తోడ నిండి లోకాచార వ్యవహారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపురుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 నం|| జూను మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు (Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ మెల్లడల వ్యాపించియున్నవి. చక్రవర్తి మొదలుగ లక్ష్మీకొలది జనులు జదివి క్లాపించియున్నారు. లేఖరూపకమయ్యన చదువ కట్టకగదాగన్నట్టి తుట్టుకు దకు కమలామణికి సంప్రాప్తమగు దుర్గతి అత్యంతవ్యసన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు. విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

అగ్ని క్రీడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపాధ్యాయుడు బాణసంచ చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకీ మందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు. దేశవాళీ బాణసంచ ఇంగ్లీషు బాణసంచ రంగురంగుల పెన్నముద్దులు, ఆకాశబాణములు, వత్తెలు, తారాసువ్వలు, పేకలు, చిచ్చుబుడ్లు, చక్రబాణములు పోర్టుపైరు, బంగారువాన, వెండివాన, నెమలిపించ, పాముల కట్ట, రంగులముత్యాలు, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్లు,గుండ్లు నీయబాణసంచా భోగిమంటలు మొదలగునవి. మంజువాణి ముద్రాశిల్పాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

వసుగుణ దీపిక

అయినవకూర్పు— నూతనాంశములం జేర్చి ముద్రించితిమి. ఈగ్రంథముయొక్క యువయోగము ఎల్లరకును చెలిసియే యున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలికలు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క గుణదుర్గుణములను జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 5-0-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

2179 యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు, రాజమండ్రి.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు: గౌ. పాపగలు రాజగారు డి. బి.

టి. రంగాచారిగారు, ఎం. కె. ఆచార్యగారు, శేషదయమువచ్చి

రైలుక్రింద మరణము: కడంబత్తురు ప్రేమను

(ఆ. ప్రె.)

సైదాపాట మునిసిపాలిటీ: సైదాపాట ముని

సిపాలిటీలో 10 వ వార్డును మంబరం ప్రతినిధి ఎన్నిక

మునుస్వామిరెడ్డి 58

దామోదర రెడ్డి 84

భేదము. 24

ప్రీడరుషిపు పరీక్షలు

మొదటి గ్రేడు ప్రీడరుపరీక్షలు సెనేటు

మందిరములో యీ దిగువ నవంబరు 21 నుండి

సోమవారము 28 క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు

మంగళవారము 24 ఇండియన్ పీనలుకోడు

గురువారం 28 లాండులార్డు టెనంటుచట్టము.

శనివారము 28 లాండులార్డు టెనంటుచట్టము.

సర్ బి. ఎన్. శర్మగారి స్థానము

బెంగాలు అడ్వకేటుజనరలు ఎన్. ఆర్. దాసుగారు

సిన్హా, సెప్టెంబరు 22: బెంగాలు అడ్వకేటుజనరలు

సిన్హా, సెప్టెంబరు 21: రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక

తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటువైకేను

నమ్మక సామిద్రోహపు నేరము

సెప్టెంబరు 21: సేదాపాట మునిసిపాలిటీ

స్కూలుపై నలు విద్యార్థులు

840 మంది ఎక్కువగా ప్యాసు జేయుట

విశ్వవిద్యాలయము ప్రకటన

1925 నం. స్కూలుపై నలు పరీక్షకు బోయిన

రిజిస్ట్రారు.

గౌ. వేదమూర్తిగారు

మదరాసు రాష్ట్రమునందుండి స్వరాజ్యపక్షము

సిన్హా, సెప్టెంబరు 21: స్వరాజ్యవాదులు, స్వతంత్ర

సిన్హా, సెప్టెంబరు 21: స్వరాజ్యవాదులు, స్వతంత్ర

బొంబాయి స్వరాజ్యవాదులు

ఎన్. సి. కెల్కార్డు స్టేటుకౌన్సిలు

అభ్యర్థి నిలిచెదరు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21: రాజోపు స్టేటుకౌన్సి

బర్మా శాసనసభ

అంత్యసమావేశము

303 సంఘములు అక్రమములని క్రిమినలు

లాసవరణ చట్టముక్రింద ప్రకటించబడెను

రంగూను, సెప్టెంబరు 21: బర్మా శాసనసభ

యొక్క అంత్యసమావేశము సేటికడయమున ప్రారంభమయ్యెను.

రంగూను రేవునవరణచట్టము

రంగూను రేవు సవరణచట్టమును శాసనసభయందు

నోటీసు

కాకినాడ సబ్కోర్టులో I. P. 8/23 పిటిషనరు తాడి

లాయరు, వుప్పలూరి సీతారామస్వామి,

ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు తాలూకా మండలన్ది కాపరపు

రీడింగు ప్రభుని ఉపన్యాసము

(నేమను ప్రతిక)

రీడింగు ప్రభువుగారు భారత కాననసభ ప్రారంభించునపుడు దీనిని ఉపన్యాసము బట్టికొని యిచ్చుచున్నట్లుగా అందులో తిరుగుబాటును ప్రకటించుటచే గలిగిన అసంతృప్తి తొలగించుటకై యుద్దేశపడినది. రాజ్యాంగవిధానము మార్పుగూర్చి ప్రచురించువారి అభిప్రాయములను దృఢపరచెను. ఇంక నాలుగున్నెలపాటు బాగుగా పరీక్షింపబడిన పిమ్మట మార్పునరని ద్వారా, స్టేటు సెక్రటరీగారు దెబ్బనటులుగ 1929 సంవత్సరమునకు ప్రత్యేకముగ మీదుగట్టలేదని చెప్పబడి యీలోపుగ జరుగుట కవకాశమునుదని నూచించిరి. బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలన పొందుటకై భారతీయ నాయకులు ప్రభుత్వమువారితో సభ్యులగునందు టవసరమని వైస్రాయిగారు నొక్కి వక్కాణించిరి. మాటలవలన ప్రయోజనములేదు; భారతీయులకు లెక్కలేనన్ని యి బ్బుండులు గలవు. ఇంగ్లాండు 1917; 1919 సం॥ ముల ప్రకటనల ననుసరించియే యుండును. దానియుద్దేశము స్పష్టముగ దెలియుచునేయున్నది. విననింపుగానున్నదని మాట యేగాని యీ ఉపన్యాసము అంతముఖ్యమైనదికాదు. కాని కొన్ని విచిత్రంగముల కవకాశమిచ్చెను. బొంబాయి స్వరాజ్య యుడగు వి. జె. పటేలుగారు, సర్ ఫ్రెడెరిక్ మైలుగారి స్థానమున ఎసంట్టి అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడెను. నూతనాధ్యక్షుడుగ హృదయపూర్వక స్వాగతము సంగబడెను. ప్రభుత్వమువారు వివిధ పక్షములవారు గూడ సహాయము జేయుదుమని వాగ్దాన మొసర్చిరి. అంతట పటేలుగారు గాంధీ యానిఫారము స్వదేశీ గుడ్డల విడచి ఉద్యోగస్థులను తొడగుకొని అన్యులను ఉపన్యాసము నొసంగెను. తాను ప్రత్యేక పక్షములను విడిచిపెట్టెననియు దానితో బాటు అహాయవాదమును విడచి పెట్టినట్లు ప్రకటించెను. ఇండియా జేకే నేవకు సహకార మే సరియగు మార్గమని అతనికి నమ్మకము కలిగెను. ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు తనకు దన్నుగ నుండునని విశ్వసించెను. గత 12 నెలల పూర్వమునుండి ఇండియాలో అసహాయోద్యమము ముగిసిపోయినది. కాని యీనూతన సమైక్యమిట్లు ప్రారంభించునని ముందుగా నెవ్వరు దలచలేదు, ఇప్పుడు చాల ఆశక్తిగలుచున్నది.

వైనలురాజు భావిస్థితి

మహమ్మదీయవార్తలు

వైనలు రాజుకు జబ్బుగా నున్నందున నతడు విరోధాభింషమునకు వెళ్లే సమవార్త అబద్ధము. ఇరాకు దేశమున తన అధికారమును నిలువ దెట్టుటకు బ్రిటిషువారు పూనుకొందురా లేదా అని రూఢిగా తెలిసికొనుటకే అతడు వెళ్లెను. బ్రిటిషువారు సహాయము చేయనిచో అతని ప్రభుత్వము ఒక్క రోజైన సాగదని అతడెరుగును. నానాజాతి సంఘము వారి సహాయమే అతని కుటుంబమునకు మూలాధారము. ఇప్పటిస్థితిలో బ్రిటిషువారును వైనలురాజును యిరాకును వదలిపోయెదననియే తోచుచున్నది. అని బసరావిలేఖరి వ్రాసెను.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఇరాకు రాజ్యాధికారమునుండి వైనలురాజును తొలగించి సయ్యదు తయ్యఫ్ నకీబుగారిని రాజుగా చేయవలెనను నూచన లగపడుచున్నది. బ్రిటిషువారు గూడ నకీబుగారికే సహాయముచేసెదరు. ఇతని కచట చాల పలుకుబడిగలదు. ఇతడు గొప్ప సంశయమునకు చేరినవాడు. మంచి వర్తనము కలవాడు ఇతని నిరాజును చేసిన మోసలసమస్యగూడ అనుకూలముగా పరిష్కారము కాగలదని బ్రిటిషువారాశించుచున్నారు అని టర్కీ పత్రికలు సమృద్ధముగా వ్రాసెను.

* * *

పారశీక దేశపురాజును తొలగించుట

ఇప్పుడు రాజుగానున్న అహమదు షాహాచారు గారు రాజ్యమునువదిభాగములుగా ప్యాకెట్లనునగరమునివసించుచుండుటచే అతనితొలగించి అతని పెద్దకుమారుడగు మహమ్మదు హుస్సేను మీర్జాగారిని రాజుగా చేయవలెనని ప్రభుత్వసంఘ సభ్యులును ప్రజాప్రతినిధిసంఘసభ్యులునుగూడ నిశ్చయించిరి. మీరు రాజ్యాధికారమును వహించినచో మీకు చాలకష్టములు కలుగునుగాద రిపబ్లిక్ గా చేయుటకు అనుమతింపుడని కొందరు యువరాజుకు బోధించుచున్నారు అను టెహ్రానునుండి రూఢి వార్త వచ్చినదని కెయిరోలో ప్రకటించబడుచున్న చెర్యాన జనుపారశీక పత్రిక వెల్లడించెను. (ప్రత్యేకవిలేఖరి)

రాయలు కరంసీ కమీషను

సాక్ష్యము నీయదలచినవారలకు విజ్ఞాపనము
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— రాయలు కరంసీకమీషను యొక్క సంయుక్త కార్యదర్శి యీ దిగువ ప్రకటనను గావించెను:—

కరంసీ కమీషను యెదుట సాక్ష్యమియదలచినవారు వ్రాత మూలముగ సాక్ష్యమును కమీషను సంయుక్త కార్యదర్శి చేర నంపవలయుననియు, సాక్షులు ముఖతహా సాక్ష్యమియదలచినదియు లేనిదియు, తెలియజేయవలయునని ప్రకటించబడెను. సాక్ష్యము నీయదలచిన సంఘములు ప్రతినిధులపేర్లు తెలుపవలయును. నోటిసాక్ష్యము దీసికొనునదియు లేనిదియు ఎప్పుడు దీసికొనునదియు ముందుగ దెల్పవలెదు. ప్రస్తుతముందు ఉత్తరములసంయుక్త కార్యదర్శి, రాయలు కరంసీ కమీషను, ఇండియా దొరతనపు సెక్రటరీయటు, సిమ్లా యని పంపవలయును.

(అ. ప్రె.)

ప్రతిపరిశ్రమ కార్మికుల సమ్మె

బొంబాయి కార్మికులను దొరతనముయొక్క

వైఖరినిగురించి విచారించగోరుట

అధ్యక్షుని ఉత్తరువు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— బొంబాయియందలి ప్రతియంత్రములందు బనిచేయుచున్న కార్మికుల సమ్మె సందర్భమున దొరతనము జూపు కార్యమును నిరసించుటకు సెలవునీయవలసినదని నేడు జరిగిన బొంబాయి కార్మికుల సమావేశముందు సభ్యులు గోరిరి. గవర్నరు మెంటుచర్యవిషయమై సభ్యులు యోచించవలచినందునను, తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు యుక్తకాలమున తమకు దెలుపబడలేదనియు చెప్పి అధ్యక్షుడు తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు సెలవొసంగలేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి యంత్రాలయముల

దుస్థితి

1,25,000 పనివాండ్లు పనిలేక మాడుచున్నారు

70 యంత్రములు పరిశ్రమనాచెను.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— సమ్మె విపరీతావస్థను దాల్చుచున్నది. సోమవారమునాయంత్రమునకు 82 యంత్రములందు 70 యంత్రములకు పైబడి పనిచేయుట మానివేసెను. 1,25,000 మంది పనివాండ్లు కూలిలేక దేవులాడుచున్నారు. వీరందఱు తమస్వగ్రామములకు బోవుచున్నారు. అచ్చట కాంతముగనేయున్నది. రక్షకభటులు పహారానిచ్చుచున్నారని మా ప్రత్యేకవిలేఖరి దెలుపుచున్నాడు.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— మఱికొన్ని నేతయంత్రములు మాయబడినవి. 82 యంత్రములందు 65 మాయబడినవి. సమ్మెవారుల సంఖ్య 1,25,000. త్వరలో సీసమ్మె ముగియు నూచనలు లేవు. చాలమందిపనివాండ్లు స్వగ్రామములకు బోవుచున్నారు. దక్షిణజిల్లాలకు బోవు రైల్వే, ఓడలు, చాలమంది కూలిప్రయాణికులం గొంపోవుచున్నవి. కాంతిక్కడను భంగము కలుగుట లేదు.

యంత్రాలయాధికారుల సంఘమునకు జేందని యొకటి రెండుయంత్రములందు మాత్రము సమ్మెలని కష్టములు లేవు. వీలన యంత్రాలయాధికారులసంఘము నూచించిన కూలి దగ్గించుటకు పారవలంబినలేదు. (అ. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రీయ

లలితకళా ప్రదర్శనము

లక్ష్మీపురం, సెప్టెంబరు 21:— లలితకళా ప్రదర్శనము, అఖిలభారతీయ సభలు సంయుక్త పరగణా దొరతనము యొక్క ఆధిపత్యము క్రింద గతజనవరి యందు జయప్రదముగ నడపబడుట వలన, యీ సంవత్సరము డిసెంబరుమాసములో నట్టిసభలను జరుపుటకు నేర్పాటుగావించబడుచున్నది. లలితకళాభ్యుదయ యెడ సానుభూతి గలవారలందరకును విద్యాశాఖమంత్రియగు రాయ రాజేశ్వర బలిగారు ఆహ్వానముల నందిరి. గత మాసముందు యీ విషయమై సంప్రతింప, ప్రదర్శనము డిసెంబరు నెల మూడవ వారములో జరుపుట మంచిదని నిశ్చయింపబడెను. క్రిష్టమును శలవులు. లాభము యందుకొరకు వినియోగపరచుకొనవచ్చును. (అ. ప్రె.)

సింగునభాకార్యనిర్వాహక సంఘ

సమావేశము

సిక్కు మహమ్మదీయ విభేదములు

సర్దారు సుందరసింగు మజీధియాగారి స్థానే సిక్కు సభ్యునే నియమించవలయును

లాహోరు, సెప్టెంబరు 21:— పంజాబు దొరతనముయొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గముందు సభ్యుడుగనున్న సర్దారు సుందరసింగు మజీధియాగారిస్థానే మహమ్మదీయుని నియమించి, పంజాబుకాననభాధ్యక్షుల సిక్కు సభ్యుని కొనసంకుటకు పన్ను బడుచున్న పన్నుగములను నిరసించి, మజీధియాగారిస్థానే ప్రజారంజకుడగు సిక్కు సభ్యుని నియమించవలయునని గోరుదు లాహోరు సిక్కు సభయొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గము తీర్మానించెను. ఈవిషయమై యితరసిక్కు సభలు కదలికగ కృషిచేయవలయునని తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

దారుణముగు బందిపోటు

ఆర్ధరు గ్రామములకు తీవ్రముగ గాయములు

తగిలెను

ఒకడు చనిపోయెను

చందపురం, సెప్టెంబరు 21:— పాజిగంజి అను గ్రామముందు గోవింద వేపారి అను షాహుకారి యింటియందు నిన్న రాత్రి బందిపోటుదొంగలు పడిరి. సాయములేన పది పండ్లెండు బందిపోటుదొంగలు షాహుకారిని అతనితమ్ముని గాయపరచి యినుపపెట్టె బద్దలుగొట్టి నాణ్యమురూపముగను, వస్తువుల రూపముగను కరంసీనోట్లు రూపముగను నున్న విశేష ధనము నెత్తుకొనిపోయిరి. దొంగలను గ్రామస్థులతోమిరి. నీటిమయమై యున్న పొలములందు గ్రామస్థులకు నుదొంగలకు ను ముష్టియు ధము జరిగెను. గ్రామస్థులలో ఆర్ధరుకు గాయములు తగిలెను. ఒకడు చనిపోయెను. ఇద్దరిపై దొంగలు తుపాకులను ప్రేల్చిరి. ముగ్గురు దొంగలు పట్టుబడిరి. గాయములు తగిలినవారు యిచటి ఆసుపత్రిలో సందిగ్ధావస్థలో ఉన్నారు. మరణము నొందిన వాని శవమిచ్చటకు పోవు మార్గము పరీక్ష నిమిత్తము లేబడెను. (అ. ప్రె.)

పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రము

సిమ్లా, సెప్టెం 21:— పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రములో గవర్నరుజేనరలు ఏజెంటును చీఫ్ కమిషనరును అగు గౌ బోట్సుగారు వచ్చే డిసెంబరులో 6 నెలల సెలవుమీద యింటికి వెళ్లుచున్నారు. రాజకీయశాఖలోనున్న లెఫ్ టెనెంటు కలనత్ డబ్ల్యు. జె. కీన్ గారు వారిస్థానే పనిజేయుదురు. లెఫ్ టెనెంటు కలనత్ ల్యూత్ గారు సెలవుమీద వెళ్లుచున్నారు. వీరిక తిరిగి పనిలోనికి రారు. (అ. ప్రె.)

బీహారు ఒరిస్సాకు తీయ చికిత్సాలయము

రాంచీ, సెప్టెం 21:— రాంచీకి 14 మైళ్లదూరమున బి. యన్. రైల్వేలైను మీదనున్న ఇట్టిలో తీయచికిత్సాలయమును స్థాపించాలనని బీహారు ఒరిస్సా ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారు. ప్రజాశోగ్యశాఖా మంత్రియగు గౌ గజేశ దత్తాసింగుగారు ఆ ప్రదేశమును చూచుటకై అచ్చటికి వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,

7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు

సంస్కరణముల తీర్మానము

స్టేటుకౌన్సిలు సభలో

గౌ. రామదాసు పంతులుగారి ఉపన్యాసము

[స్టేటుకౌన్సిలు సభలో ముడిమెను సంఘపు మెజారిటీ నివేదికమునందలి మూలములను అంగీకరింపవలయునని ప్రభుత్వ సంఘము దుపపాదించిన తీర్మానమునకు గౌ. రామదాసుపంతులు గారు ఒక సవరణ నుపపాదించుచు ఈ క్రిందివిషయమును ఉపన్యసించిరి.]

నే నుపపాదించు నుద్దేశించిన సవరణను సంపూర్ణముగ గ్రహించుటకు ఈసవరణయొక్క చరిత్రను కొంత వివరింపవలసి యున్నది. ఈచర్యసందర్భమున మూడు విషయములను గుర్తెరుగవలయును. (1) భారతదేశమును పరిపాలించుటకు బ్రిటిషు వారికి న్యాయబద్ధమైనట్టిగాని, నైతికమైనట్టిగాని, దైవనిర్ణయ మైనట్టిగాని హక్కుగలదా? (2) స్వపరిపాలనము ననుభవించుటకు భారతీయులకు హక్కుగలదా, లేక స్వరాజ్యము భారతీయుల జన్మహక్కు? (3) భారతీయులకు అట్టి హక్కులున్న బ్రిటిషువారు ఏవిధమున భారతీయులకు స్వపరిపాలన మియ్యవలెను.

భారతదేశమున శాస్త్రమునకు తమ స్వాధీనమునందు ముఖ్యము బ్రిటిషువారి కెట్టి హక్కులేదనియు, స్వరాజ్యము భారతీయుల జన్మహక్కునియు మా వాదము. మారదేశమును మేము పరిపాలించుకొనుటకు మాకు సంపూర్ణముగ హక్కు ఉన్నది.

గౌరవకరముగ మరతులపై మేము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందుండుటకు ఎట్టి అభ్యంతరములేదు. సాధ్యమైనచో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందే యుండి స్వరాజ్యముపొందవలయును. అది సాధ్యముకాకున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి వీడిపోయి స్వరాజ్యము పొందవలయునని మా మతమైయున్నది. న్యాయసమ్మతముగ శాంతిమార్గముల ననుసరించి స్వరాజ్యము పొందుట కాంగ్రెసు మతము. బ్రిటిషు అధికారులు భారతదేశమును పరిపాలించుట కెట్టి హక్కులేదని మేము దృఢముగ నమ్ముచున్నాము. బ్రిటిషువారు ధర్మకర్తలనియు, నాగరికత వ్యాపింపజేయుట వారి ఉద్దేశమనియు మున్నగు అడంబర వాక్యములందు మాకెట్టివిశ్వాసములేదు. భారతదేశమునకు బ్రిటిషువారెంతో మేలుకలుగజేసినదియు అందువల్ల ఈపరిపాలనము కొనసాగించుటకు వారికి విధముగ హక్కున్నదనియు చెప్పబడుచున్నది. ఈహక్కునుకూడ మేము అంగీకరింపము.

బ్రిటిషువారు 150 సంవత్సరములు రాజ్యముచేసిన్నారు. దేశమునందు దగ్గరదేశత తాండవమాడుచున్నది. ప్రజలు దుర్బలులై శుష్కకలహములతో కాలము గడుపుచున్నారు. బ్రిటిషువారి దేశమునవచ్చుటకు పూర్వముకన్న ఇప్పుడీదేశము మిగుల హింసదశయందున్నది.

బ్రిటిషువారు శాంతి సక్రమపరిపాలనను స్థాపించినది చెప్పబడుచున్నది. ఈశాంతి మరణశాంతి. నిరాయుధులై నిర్జివులైన ప్రజలశాంతి పశువుల మందయందు సక్రమపరిపాలనమును స్థాపించునట్లుగను కారాగృహమునందలి బానిసలను పరిపాలించునట్లుగను ఈసక్రమపరిపాలన మున్నది. ఆర్థికపరిస్థితుల విషయమై వేదగ చెప్పట అనవసరము. ఇండియామంత్రిగ నుండిన ఆర్థిలు ప్రభువుగా రీవిషయమై ఏమిచెప్పిరో ఉదహరించెదను.

“విరోధాఖండమున దరిద్రము విపరీత ఆర్థికపరిస్థితులు తాత్కాలికముగ నుండును. కాని భారతదేశమున దరిద్రము, విపరీతముగ ఆర్థికపరిస్థితులు శాశ్వతముగనున్నవి. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందెట్టి స్థితి ఎన్నడు మనము చూచియుండలేదు.”

భారతదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలననువల్ల ఏర్పడిన ఫలితము లివియని ఆర్థిలు ప్రభువుగారు చెప్పియున్నారు. నేటి దినము భారతదేశము ఆర్థికముగ అతి నీచస్థితియందున్నది. ఇతర దేశములపై అన్ని విషయములందును ఆధారపడియున్నది. కావున మేము స్వరాజ్యము కోరుచున్నాము. మాఆందోళనమునకు ఫలితముగ 1917 సంవత్సరము ఆగష్టు నెలలో మాహక్కుల సం గీకరించుచు ఇండియామంత్రి పార్లమెంటునందు దొక ప్రకటనగా వించి సంస్కరణ శాసనమును తయారు చేసెను. కాని ఇవి భారతీయుల ఆశయములను తృప్తిపరుచలేదు. కాని ఈప్రకటనమువల్లను, సంస్కర్తముల వల్లను ఒక్కవిషయము రుజువుగనున్నది. బ్రిటిషువారి దేశమును పరిపాలించుటకు హక్కులేదనియు స్వరాజ్యము భారతీయుల హక్కునియు బ్రిటిషువారి అంగీకరించినట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

ఇకను భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నేవిధముగ ఇవ్వవలయునో ఆలోచించవలెను. భారతీయుల ఆందోళనమునకు ఫ

లితముగ సంస్కరణము లివ్వబడెను. కాని కాంగ్రెసువారు ముస్లింలనువారు ప్రజాభావములను ఈసంస్కరణములను ఆమోదించలేదు. ప్రభుత్వమున వారి సంస్కరణములను తిరస్కరించి ప్రభుత్వమువారితో సహకారమునకు గడంగకూడదని సంకల్పించుకొనిరి. సంస్కరణములకల్ల లాభముండునని తలచువారు శాసనసభలయందు ప్రవేశించి యధాశక్తి పాటుపడిరి. ఎట్టి ఆటంకములు లేక దీక్షతో పనిచేసిరి. కాని వారుకూడ ఈ సంస్కరణములవల్ల లాభములేదని గుర్తెరిగిరి. 1928 సంవత్సరమున కాంగ్రెసు మహాసభవారు తమ విధానము మార్చుకొనిరి. శాసనసభలను స్వాధీనపరచుకొని వాటిని ధ్వంసము చేయమే మునకు కట్టితిమి. 1924 సంవత్సరమున ప్రజలకోరికలను తెలుపుతీర్మానము సామ్రాజ్యశాసనసభయందామోదించబడెను. ఈ దినమునకు ఆతీర్మానమునందు నూచింపబడిన మరతులకు మేము బద్ధులమై యున్నాము.

ప్రభుత్వమువారి విధానము విచారణ సలిపిరి. సంస్కరణముల విచారణసంఘమునందలి అధికారులు ఒకనివేదికమును అనధికారులు మరియొకనివేదికమును తయారుచేసిరి.

సామ్యమిచ్చినవారిలో బాధ్యతలను గుర్తెగినవారందరును ప్రభుత్వవిధానమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము ఖండించనివారు లేరు. క్రిమిలు కేసులయందు జారదలలో 5 గురు ఒకవిధమున, 4 గురు మరియొకవిధమున అభిప్రాయపడిన కేసును రద్దుచేయుట సాంప్రదాయము. కావున మెజారిటీరీప్టరు ముఖ్యమైనదని తలచుటయందు అర్థములేదు.

అటుపిమ్మట బర్మెన్ మోడ్ ప్రభువుగారు పార్లమెంటునందును రీడింగ్ ప్రభువుగారు సామ్రాజ్యశాసనసభయందును రెండుప్రకటనములను గావించిరి. ఈ ప్రకటనలయందు రెండువిషయములు గమనింపవలసియున్నది.

ఈసంస్కరణములనే అంగీకరించి పని చేయవలయుననియు లేకున్న వేరునిర్మాణమును నూచింపవలయుననియు వీరు కోరియున్నారు. ఈ సంస్కరణములను మేమెంతమాత్రము అంగీకరింపజాలము. ఈసంస్కరణములవల్ల ఎట్టిలాభములేదని స్పష్టముగ రుజువుచేసిరి. వేరునిర్మాణము నాసవరణయందు నూచింపబడినది. రాజీ కుదురుటకు ముఖ్యము అవసరములు కూడ నూచింపబడినవి. మీరు రాండుటేలిలు సమావేశమును జరుపవచ్చును. అందరు కలసి దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి ఒకవిధముగ నిర్మాణమును తయారు చేయవచ్చును. ముఖ్యముగ విషయములు సవరణయందు నూచింపబడినవి. బ్రిటిషువారు భారతీయులకు నిజముగ అధికార మియ్యవలెను. ఇండియామంత్రిసభ రద్దు కావలెను. కాలనీలకార్యదర్శివలనే ఇండియామంత్రి కూడ నుండవలెను. భారతశాసనసభలు సంపూర్ణముగ ఎన్నుకొనబడిన ప్రజాప్రతినిధులతో నిండియుండవలెను. మాకోరికలను దేశమంతయు ఆమోదించుచున్నవి. పండిత నెహ్రూగారు సామ్రాజ్య శాసన సభయందు పాదించిన సవరణ మితవాదుల అభిప్రాయముల కనుగుణముగ నున్నదని చింతామణిగారు మొన్న చెప్పియున్నారు. హిందువులు మహమ్మదీయులు పార్సీలు క్రైస్తవులు అందరు మా మరతులను ఆమోదించుచున్నారు. ఈమరతులను అంగీకరించుచు పార్లమెంటునందు ఒకప్రకటన గావించబడిన పిమ్మట మేము సహకారమునకు సంసిద్ధుల మయ్యెదము. ఈమరతులను మీరు అంగీకరింపజాలకున్న మన మింక విడిపోవచ్చును. మితవాదులుకూడ మా తత్వమునందున్నారు. మితవాదు లందరు స్వరాజ్యతత్వము పట్ల అభిమానము గలవారని సర్ మాన్వెక్లి దాదాభాయిగారు మొన్నచెప్పిరి. ఇది నిజము. విదేశపరిపాలనము అంతమొందవలయుననియు స్వరాజ్యము కావలయుననియు దేశమంతయు కోరుచున్నది. దేశమునందలి అన్నికక్షలవారు ఆమోదించుచున్న యీ సవరణ ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపవలయునని కోరుచున్నాను. వెనుక కాంగ్రెసువారు తయారుచేసిన స్క్రీమును శాసనసభ్యులు తయారుచేసిన స్క్రీమును ప్రభుత్వమువారు తిరస్కరించి యున్నారు. ఇప్పుడేమి చేయుదురో తెలియకున్నది.

గౌరవకరముగ మరతులపై సహకారమునకు గడంగుటకు మేము సంసిద్ధులమై యున్నాము. కాని ఇప్పుడుకూడ ప్రభుత్వమువారు సరసమార్గమునకు ప్రవర్తించినచో అసహాయాస్థితిము శాసనోల్లంఘనము సాత్వికనిరోధము ప్రజలకు శరణ్యమగును. శాంతిమార్గమున స్వరాజ్యము సంపాదించుకొనువారు సంకల్పించుకొని యున్నారు ఏమరతులపై సహకారము సాధ్యమోమేము తెలిపియున్నాము. ప్రభుత్వమువారు నుసలాశాసనము తిరస్కరించిన, తిత్సారములకు మేము బాధ్యులముగాము.

హైకమీషనరు కార్యాలయము భారతీయోద్యోగులు

(లండనునందలి హైకమీషనరు కార్యాలయమునందలి ఉద్యోగులందరు భారతీయులుగ నుండవలయునని గౌ. నేతా గారు ఉపపాదించిన తీర్మానమునుబలపరచుచు గౌ. వి. రామ దాసుపంతులు గారిచేత ఉపన్యాసమును ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

ఈతీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్మతించుచు విషయమై నాకు ప్రథమముగ కొన్ని సందేహములుండెను. కాని గౌ. చాడ్విక్కు ప్రభుత్వము తెలిపినసందేహములు నాకెప్పుడు తోచలేదు. ఆంగ్లేయులకు ఉద్యోగములు పోవునను సంకోచము నాకు లేదు. హైకమీషనరు కార్యాలయపు ఉద్యోగుల జీతములు భారతదేశపుఆదాయమునుండి ఇయ్యబడుచున్నవి. కావున ఈఉద్యోగులు భారతీయులుగ నుండవలయుననుట సరియైనమాట. కాని నాకు ఏర్పడిన సందేహములను వివరించెదను. హైకమీషనరు అన్ని విషయములందు ఇండియామంత్రికి లోబడియుండును. కావున వీరివల్ల భారతదేశమున కెట్టిలాభముండదు. ఇకఈకార్యమునందలి ఉద్యోగులందరు భారతీయులైన ఖర్చు అధికముగనే గాని దేశమునకెట్టి లాభముండదు. అనవసరముగ వ్యయమును హెచ్చించుట ఉచితమాయని ప్రథమమున సందేహించితిని. కాని దీర్ఘముగ ఆలోచించగ ఈ కార్యాలయపు ఉద్యోగులు భారతీయులైన లాభముండునని తోచుచున్నది. ఈకార్యాలయపు నివేదికములు చూడగ ఈక్రింది వివరములు తెలియుచున్నవి. ఏవైనను పెండరులను పుచ్చుకొనవలసినప్పుడు మూడు తరగతులుగ విభజనము చేయబడుచున్నది. (1) విదేశసమృథులు కావలసినవచ్చినపుడు తక్కువధర నూచించు పెండరులతో సంపూర్ణముగ నైనను లేక కొంతభాగమైనను బ్రిటిషు కంపెనీల కివ్వవలసిన పెండరులు. (2) బ్రిటిషు కంపెనీలకే ఇవ్వవలసిన పెండరులు (3) విదేశపు కంపెనీలకే ఇవ్వవలసిన పెండరులు. అనగా కొన్ని సందర్భములందు విదేశపు కంపెనీల పెండరులు లేకున్న వధర నూచించుచున్నను ఎక్కువధర నూచించుచున్నను ఆపెండరును ఎక్కువధర నూచించు ఇంగ్లీషుకంపెనీవారి కిచ్చుట సహజముగనున్నది. ఇట్లు ఎక్కువధర గల పెండరులను ఆమోదించుటకు కొన్ని కారణములు తెలుపబడినవి. సరకులు సప్లయ అగుటకు ఆలస్యముగననియు, సరకు మంచిదికాదనియు, మున్నగు కారణములు తెలుపబడినవి. హైకమీషనరు కార్యాలయమునందు ఉద్యోగులు ఈ వివరములను తయారు చేయుచుండురు. ఈకార్యాలయపు ఉద్యోగులు ఆంగ్లేయులైనచో విదేశపు కంపెనీల పెండరులపై ఏదో తప్పుపట్టి ఇంగ్లీషు కంపెనీల పెండరుల ఆమోదించబడునట్లు ప్రయత్నించెదరు. ఉద్యోగులు భారతీయులైన వారికిట్టి అభిమానముండదు. తక్కువ వలకు సరకుల నిచ్చు కంపెనీల పెండరులనే ఆమోదించవలయునని వారి కుద్దేశముండును. ఈవిధముగ ఉద్యోగులు భారతీయులైన భారతదేశమునకు గొప్పలాభము కలుగునని చెప్పవచ్చును. అంతేకాక ఉద్యోగులందరు భారతీయులుగ నున్న కార్యాలయపు విధానమే మారును.

ఇంక ఇంగ్లాండునందు అంతమంది భారతీయులు దొరకదరాయని ప్రశ్నింపబడినది. ఇంగ్లాండులో చిన్న ఉద్యోగులు చేసికొనుచున్న భారతీయులెందరో యున్నారు. ఇట్టి అనకాశ మేర్పడిన భారతదేశమునుండి అనేకులు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లగలరు. 150 రూప్యముల జీతమునకు ఇంగ్లాండునకు ఎవరైనను వెళ్లి పనిచేయుదురాయని చాడ్విక్కుగారు వరిహసించిరి. ఇంగ్లాండునందున్న తపశ్శీలయందు నుత్తీర్ణులై భారతదేశమునకు వచ్చిన యువకుల కేసులు 150 రూప్యముల జీతముగల ఉద్యోగము దొరకక బాధపడుచున్నారు. భారతదేశమునకు వచ్చి పని దొరకక తంటాలు పడుటకున్న ఇంగ్లాండునకు వచ్చుకొనబోయిన విద్యార్థులు అచ్చటనే పని చూచుకొని యుండగలరు. కావున హైకమీషనరు కార్యాలయపు ఉద్యోగులు భారతీయులగుటచే కొంచెము ఖర్చు ఎక్కువైనను భారతదేశమునకు లాభము కలుగునను కాని నేను ఈతీర్మానమును బలపరచున్నాను సాధ్యమైనంతి డ్రెస్ లో ఉద్యోగులలో భారతీయుల సంఖ్యను సాధ్యమైనంతవరకు హెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రానుకొనవలయునని నే నొక సవరణ నుపపాదించుచున్నాను.

మరణవాస్తవ

సర్ ప్రాస్మిస్ డార్విన్ గారు చనిపోయిరి.

రాజీనామా

ప్రేమ, తంతివార్త ననుసరించి, సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులు తమ పదవులకు రాజీనామా నిచ్చుట నిశ్చయమని ఎంచవచ్చును. ఇందు విషయమై స్వరాజ్యపక్షమువారు తొందర పడుటలేదు. స్వతంత్ర పక్షమువారే రాజీనామా విషయమై పట్టుబట్టిరి. స్వతంత్ర పక్షమువారు సంసిద్ధులయినగాని, స్వరాజ్యపక్షమువారిందుకు బూనరు. పండిత నైహూగారి సవరణ తీర్మానము నామోదించుటకు గల కారణములను వివరించుచు, శాసనసభను వెంటనే రద్దుజేయవలయునని, సభ్యులు తమ రాజీనామా లేఖలో గోరెదరట. మితవాద ప్రముఖులు పలువురు గల స్వతంత్ర పక్షము వారిటుల బ్రవర్తింపనేల నని యడుగవచ్చును. శ్రీప్రెస్సు ప్రతినిధికి దెలిపిన విధమున, ప్రభుత్వమువారితో సంత మొరబెట్టినను, న్యాయము దయచేయుడని ఎంత వేడినను ప్రయోజనము లేదని, సభ్యులు గ్రహించిరి. ప్రతిష్ఠాభము నవలంబించినను, రిస్కాన్సీవు సహకారము నవలంబించినను, ప్రభుత్వమువారి యొక్క విధముననే మెలగెదరని, వీరికి నమ్మకము గుడిరెను. ఇంకను సంస్కరణములను చేపట్ట నెంచు వారి సంగతిని గ్రహింపవలయును. మితవాద ప్రముఖుల యనుభవమును గుర్తింపవలయును. ప్రభుత్వము వారి హృదయము మార్పు జెందనిది, సహకారమువలన ప్రయోజన ముండదని గుర్తించుట శ్రేయస్కరము.

స్వరాజ్యపక్ష విధానము పూర్తిగ సంతరించిన గాని, ఎట్టి చర్యను దీసికొనుటకు కన్పర్యేటివులు సమ్మతించరని సిద్ధాంతో యనుకొను చున్నారట. ఇది నిజమనియే ఎంచవచ్చును. ప్రతిష్ఠాభంమును పూర్తిగ వదలుకొనవలయుననియు, పిమ్మట గాని ఏసంగతిని ఆలోచింపమనియు, ఇండియామంత్రి గారేమి, రాజప్రతినిధిగారేమి, ప్రభుత్వ సభ్యులేమి, తెలుపరచి యుండగ, యీవిషయమై సంచేహమే ముండును? అసహాయమును పూర్తిగ సంతరింపజేయుటకు, భారతీయులు తోడ్పడుట పాడిగాదు. స్వతంత్రపక్షమువారిందుకు చేయూత నొసగుట సప్త హేతువగును. స్వరాజ్యము లభించుటకు, ఉభయపక్షములును ఏకముఖమున నడుచుచో, లాభముండును. అవసరమగుచో, హైందవ శాసనసభను రద్దుజేయుటకు గూడ ప్రభుత్వము వారు బూనుకొందురని తెలియుచున్నది. ఈయూహగని, భీతిజెంద, నవసరములేదు. శాసనసభలుండినను లేకున్నను, ప్రజల కొకటిగ నున్నది. బెంగాలులోను, మధ్యరాష్ట్రములందును, ద్వంద్వ ప్రభుత్వవద్దతి సంతరింపజేసినను, నష్టమేమియు గలు

గలేదు. సామ్రాజ్య శాసనసభను రద్దు చేయుచో, అధికారవర్గములనెదిరంకు శేచ్ఛనుకొననాగింపవచ్చును. ఆపనియిష్టమును జరుగుచునేయున్నది. శాసనసభల తీర్మానములు గాలికైగిరిపోవుచున్నవి. శాసన సభలనలే లేకున్నచో, సంస్కరణ బూటకము దొలగి, వాని నిజస్వభావము బయల్పడును. కృత్రిమాలంకారముల దీసివైచుచో, సత్య మెరుకపడును.

ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు సంస్కరణములను అనలేరద్దజేయ గోరుచున్నవి. ఇటుల జరుగుచో చింతించవారుండరు. శాసన సభ్యు లిట్టి బెడరింపులకు భయపడక, తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుట యుక్తము. రీడింగు ప్రభువు సయితము మైనారిటీ రిపోర్టుకు చేయూత నొసగదలచి, ఇంగ్లండుకు బోయి విఫలమనోరథుడై తిరిగి వచ్చెను. రాజప్రతినిధిగారి సలహాను త్రోసివేయగూడదని ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు దెలుపుచుండును గాని, సంస్కరణముల విషయమున నటుల హెచ్చరించుటలేదు. ఇట్టి సితిలో ప్రజాభిప్రాయము శాసన సభ్యుల తీర్మానము నామోదించుచున్నది గాని, మడ్డిమెను రిపోర్టునుగాదని రుజువుచేయుట లాభకరము. సత్యమేదియో ప్రపంచమున కెరుకపడును. ఇట్టి ప్రయత్న మిదివర కెన్నడును జరుగకుండుటచే, అవసర ఎన్నికలు, దేశమునందు నూతనోత్సాహము పురి గొల్పుననుటకు నందియము లేదు.

నూలు చందా

నూలుచందాను దీసివైచుట నిశ్చయమే యయినను, ప్రత్యామ్నాయముగ నయినను నిలచునా లేదా యని సందేహింపవలసి యున్నది. అస్సీసియేటుడు ప్రెస్సు రిపోర్టులు నిజమగుచో, నూలుచందాను పూర్తిగ నెగురగొట్టి డబ్బుచందాను మరల నెలకొల్పవలయునని స్వరాజ్య పక్ష నాయకులు తలపెట్టిరనియు, ఆవిషయమై పట్టుదలతో వాదించుటకు వారు సంసిద్ధులుగ నున్నారనియు, యూహింపవచ్చును. మహారాష్ట్ర ప్రముఖుల యుద్దేశ్యములను తెలుపనక్కరలేదు. గాంధీమహాత్ముని సూచనలు వారికి బాతుగ బనికీరావు. వంగదేశ నాయకులగు నేను గుప్తాగారు గూడ డబ్బుచందాను ప్రవేశపెట్టుట కిష్టపడినటుల, వెల్లడియ్యెను. ఇట్టి సితిలో మహాత్ముని కత్యంత ప్రయమగు నూలుచందా ఏరూపమున నిలచుటకును నీలుండదు. గాంధీమహాత్ము డిట్టి తరి, కాంగ్రెసు వెలుపల నూలుసంఘమును స్థాపించి, రాటమునకు ప్రోత్సాహమొసగవలసి వచ్చును. ఇట్టి సితికి దారిదీయుట వివేకమాయని యోచింపవలయును. గాంధీమహాత్ముడు తమ బహిష్కారముల నన్నిటిని వదులుకొని, స్వరాజ్యపక్షమునకు కాంగ్రెసును స్వాధీనపరచి యుండెను. సందిగ్ధమయమున వంగదేశ స్వరాజ్య పక్షముకు చేయూత నొసగెను. మహాత్ముడు ప్రతిఫల మాశించి యిటుల చేయక భోయినను, అతని కత్యంత ప్రయమగు చిహ్నమును దొలగించుట మహాత్మునిపట్ల కృతఘ్నత జూపుట గాదా? నూలుచందా యాతేవణీయ మగుచో, దేశాభివృద్ధి కది భంగకరమగుచో బెల్లం కాంగ్రెసు సభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు దీనినేల యామోదించిరి? లజపతిరాయి ప్రభృతుల యాతేవణల నేల త్సణీకరించిరి? నూలుచందా

యవజయము గాంచెననుట అసభ్యము. దానిని మొదటినుండియు తృణీకరించుచు, అది ఎటులయినను అవజయము బడయునని దీవించుచు, నూలు దీయుట కెట్టి ప్రయత్నము జేయనపుడు, ఫలిత మెటులుండునో జెప్ప నక్కరలేదు. నిజోత్సాహముతో నద్యావముతో జేసెడి ప్రయత్నము లెన్నడును వృథగావు. నూలును వడుకనివారు, కోనియైనను చందా నీయవచ్చునని మినహాయింపు డండగ, ఆతేవణావకాశ మనలే పోవుచున్నది. గాంధీ మహాత్మునితో పని దీరెను గాన, అతనిని వివరించెద మనుట న్యాయముగాదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు నూలు దీయుట వలన, ప్రజాసామాన్యమునకు మార్గదర్శకు లగుదురు. కద్దరు నిర్మాణమునకు తప్పక ప్రోద్బలము గలుగును. నిర్మాణ కార్యక్రమమువలన గాని, ప్రజాశక్తి పెంపొందదని, స్పష్ట మగుచున్నది. ప్రజాశక్తి వృద్ధియైనగాని, శాసనసభల తీర్మానములకు విలువయుండదని తేలినది. ఇట్టి సితిలో, ప్రధాన మగు నీవిధానమును వదలి, కేవల తాత్కాలికోత్సాహ నిమగ్ను లగుటవలన, విశేష లాభముండదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణము కద్దరు నాథారభూతముగ జేసికొనును. నూలు చందాయందు ఆతేవణిపదగిన సంగతి ఏదియులేదు. ప్రతివారును రాటమును చేపట్టుట కిది ప్రోద్బల మొనగుటయగాక, బీదలపట్ల సానుభూతి గనుపరచుచు, పరిశ్రమ కెక్కుడు ప్రాముఖ్య మొనగుట తటస్థించును. పాట్నా సభలను గావించిన ఫలము నూలుచందాను పూర్తిగ తీసివైచుటయే యగుచో, విచారము గలుగక మానదు.

పటేలుగారు

పటేలుగారిని గూర్చి బ్రిటీషుపత్రిక లనేకములు వ్యాఖ్యానము గావించుచున్నవి. శాసనోల్లంఘనము గావలెనని బోధించిన పటేలుగారు, అధ్యక్ష పదవిని స్వీకరించుట విచిత్రమని యీ పత్రికలు భావించుచున్నవి. స్వరాజ్య పక్షమునుండి ఒక్కడయినను బయల్పడి సహకారము నవలంబించినందులకు యీ పత్రికలు సంతరించుచున్నవి. ఈపత్రికల యూహల సంగీకరించుట పొసగదు. ఒక్కవిషయమును ముఖ్యముగ విచారింప వలయును. పటేలుగారు సామ్రాజ్య శాసన సభలో స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులుగ వ్యవహరించుటకు వీలుపడకపోయినను, వెలుపల స్వరాజ్య పక్షమువారికి సహాయము జేయవచ్చును. ప్రభుత్వమువారిచ్చెడి వేతన మిందు కాటంకము గలిగించునని తలంపజాలము. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు రాజీనామా నొసగినను, అధ్యక్షులగు పటేలుగారు రాజీనామా నీయనక్కరలేదని నిశ్చయించినటుల, వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఉన్యోగపదవి స్వరాజ్య పక్షమువారికి ప్రధానముగానపుడు, పటేలుగారు మాత్రమేల రాజీనామా నీయగూడదో తెలియదు. అధ్యక్షసాసనమునందు కూర్చున్నపుడు, వీరు మొగమోటమి లేకుండ ప్రవర్తింపవచ్చును. అంతియగాని తదితర సమయములందు వీరు రాజకీయ సంచలనమునందు పాల్గొనగూడదనుట, పరిహాసాస్పదమగును. అందుచే పటేలుగారు సయితము రాజీనామా నీయకుండుటకు కారణము గనుపించదు. స్వరాజ్యపక్షమువారి విషయమై తగిన నియమముల నేర్పఱుపనిచో, మున్నుండు యిబ్బంది గలుగును.

లినకును అలీసోదరులకును హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములపై పలుకుబడి లేకపోవుటచే తాను హిందు మహమ్మదీయ వికమత్యమును గురించి ప్రసంగించుటలేదని గాంధీగారు తెల్పిరి రాట్నమునందు తనకుమెండుగ అభిమానముగలదని మహాత్ముడు నడిచెను. రాట్నమును ఉపయోగించి నూలుదీయుటచే ప్రజలకు కొంత అదనముగ రాబడి చేపూరుననియు, అందు కొరకైనను రాట్నమును బాహుళ్యముగ ఉపయోగించవలయుననియు గాంధీగారు హితభోధ గావించిరి. తాను మహమ్మదీయ కర్నకుల దుష్ఠిని కన్నులార గాంచెననియు, అట్టి బీదసోదరుల సహాయ నిమిత్తమైనను ఖిద్దుర విరివిగ వాడవలయుననియు మహాత్ముడు సభ్యుల నుద్బోధించెను.

అఖిలభారత జాతీయసంఘ సమావేశము

సంపూర్ణ రాజకీయస్థానములుగూ తీర్మానములు

నూలువడకుటపై విశేషముగు చర్చ

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:- రేపటి కార్యక్రమమును గూర్చి యఖిలభారత జాతీయసంఘసభ్యులలో మహాత్ముడు ప్రవచించుచుండెను. ఇదివఱకే తంతిచేయబడినతీర్మానముల గాక యింక ననేక తీర్మానములు పంపబడెను. చర్చనీయాంశములు చాల గలవు.

తమలో వర్తవిధములను గల్పించుచున్నవి గనుక నిక్క-సభ, ముస్లింసభ, హిందూసభలకు ప్రజలు తమ సహాయము నిచ్చుట మాని యందరును జాతీయ మహాసభయందే సభ్యులయి దేశహితార్థము పనిచేయగోరుచున్నారని యొక తీర్మానము ప్రతిపాదించబడెను.

సామ్రాజ్యప్రభుత్వము వెంటనే తమ యధికారముం దుదారణజూసి, రాజకీయశీతలను వదలి, భారతదేశ స్వపరిపాలన నంగీకరించుచు ప్రకటనగావించవలెనని మఱియొక తీర్మానము గోరుచున్నది.

రాజకీయ బాధితుల నిధి శేర్వణముగొక తీర్మానము గోరుచున్నది.

జాతీయసంఘసభ్యులను లగు తీర్మానములు

యమ్. యన్. రాయగారి ప్రేరేపించి ప్రభుత్వము తమ రాష్ట్రములనుండి వెడలగొట్టినందులకు తీవ్రభుత్వ చర్యను నిరసింపచు నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించబడును.

చైనాదేశస్థులకు సంభవించిన విపదలకు సానుభూతిఁ జూపుచు, నచ్చట భారతదేశస్థులను చైనాదేశస్థుల నణచుట కుపయోగించుచున్నందులకు హేయమును జూపుచు నొకతీర్మానము ప్రతిపాదించబడును.

నూలు చందా

సభ్యుల సంప్రదింపు సభలో నూలు చందా విషయమై ముఖ్యముగ చర్చించబడునని యాహింసబడుచున్నది. ఈసభలో మహాత్ముని ప్రశ్న పరంపరచే ముట్టడించినది చెలియుచున్నది. నూలువడకు వారు జాతీయసభాసభ్యులు కానేరని కొందరు నూచించిరి. నూలువడకువారే నిశ్చయముగ దేశసేవ చేయువారనియు, డబ్బుచందానిచ్చువారిని వడకువారుకూడ జాతీయ సభ్యులను కర్తవ్యతయని మహాత్ముడు సమాధానమిచ్చెను. ధనార్జన కొఱకు నూలువడకువారు జాతీయమహాసభా సభ్యులగురా యని ప్రశ్నింపబడగా మహాత్ము డిట్లునుడివెను. "వారు జాతీయ మహాసభయొక్క ప్రధానసూత్రము పయి సంతకముచేసిన గాని సభ్యులుకానేరరు"

రాజకీయ బాధితుల నిధి శేర్వణము కిది యదనుగాదని మహాత్ముడు నుడివెను. (అ. ప్రె.)

* * * *

బరూచాగారి తంతి (ప్రేమ)

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 19:- బి. ఎఫ్. బరూచాగారు మహాత్మాగాంధీగారికి పాట్నానుండి యిట్లు కంటి నంపిరి:-

"వెర్నెస్ గు సంధి జరిగిన నాలుగుండి నిరంకుశ నిర్బంధ విధానము ప్రబలుచున్నది. మొదట జాతీయవాదులను, పిదప అకాలీలను, పిమ్మట మహిళలను, యామాధ్య జాతులను, యిప్పుడు బొంబాయి అసామ్యుదాబాదులో పాత్రికామికులను అణచుచున్నారు. అ. భా. కాం. సంఘమువారు వెంటనే మూడు ఉపసంఘముల నియమించి అండమానులకు మహిళాలను బంపుట గూర్చియు, జాతులను అణచుటగూర్చియు, వస్త్రప్రతి శ్రమ నాశనముగట గూర్చియు విచారింప జేయవలెనని కోరుచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికా విషయమున నాల్గవది, అన్ని రాజకీయ పక్షముల కాంగ్రెసులో చేర్చుకొను అవకాశముల విచారింప విదన ఉపసంఘమును నియమింపవచ్చును."

మూలానా అట్లాలు కలము అజమగారికిట్లు తంతినిచ్చిరి:- "రిఫ్ నిర్యా, హైదరాబాద్, ఇరాకు దేశములలో మహమ్మదీయుల రక్తము నేల ప్రసరింపజేయుచుండ నుదేశపు మహమ్మదీయులు తగవు లాడుచుండనేలే! భారతదేశము గాంధీగారి నాయకత్వముక్రింద కీర్తనార్థమకమత్వములతో నుండినప్పుడు బ్రిటిషువారి నిరంకుశ చర్యలకు కల్లెను వేయబడెను. లూసేను సంధి జరిగిన కిమ్మటనుండియు ప్రభుత్వమువారు హిందువులను మహమ్మదీయులను విడదీయుచుండిరి. ఇప్పుడు మహమ్మదీయులలోనే చీలికగలిగించుచున్నారు. జాగ్రత్త. వికమత్వమే బలము. కావున, మహమ్మదీయసోదరులారా! వికమత్వము గలిగియుండుడు. హిందువులతో, స్వల్పతగానుండుడు. భారతదేశ మొకమత్వము గలిగియున్నపుడే మీరు దేశమాతకు, ఇస్లామునకును, అజామీను సేవజేయగలరు."

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ

ఎన్. సి. కేల్కరుగారి అభిప్రాయములు

భారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి పండిత జనపాలాలు నైచూగారు ఆసంఘసభ్యుల కందరికిని పంపిన సర్క్యులరు లేఖకు కేల్కరుగారిటుల ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

1 కాంగ్రెసు చందా చెనుకటినలేనే నాలుగణాలేయం డవలెను. నూలు చందానుగూడ పక్షాంతరముగా నుంచగోరినచో నాలుగణాలకు తుల్యముగానే యుంచవలెను.

నాలుగణాలు చందాయనిన నతిసులభము. అది పరిపాటియై యున్నది. బీదవారుగూడ నియ్యగలుగుదురు. మొత్తమును హెచ్చించినచో సభ్యుల సంఖ్య తగ్గిపోవును. కాంగ్రెసుసభ ప్రధాన ప్రజాప్రతినిధి సభగాన సభ్యులసంఖ్య విశిష్టలి హెచ్చుగానుండవలెను. మహాత్ముని అభిప్రాయప్రకారము నాలుగణాల కిమ్మకు గల నూలు అనగా చాల తక్కువయేయగును. రోజుకు అరగంట చొప్పున 15 రోజులు వడుకువలసియుండునని నాకు తోచుచున్నది. ఇదిగూడ తక్కువ అంచనాయనియే తలచెదను. నాలుగణాలు సంపాదించుటకు ఒక కూలివాడు మూడు గంటలనేపు కష్టపడి పనిచేయవలెను. కావున నాలుగణాలు రొక్కముగా యిచ్చువానికంటె 15 రోజులు రోజుకు అరగంటనేపు నూలు వడికి యిచ్చునట్లే శ్రేష్ఠమగును. నూలువడుకుటకు కావలసిన రాట్టును మున్నగువానిని చాలమంది కొనవలసియుండును.

నూలుచందా ఉద్దేశము పుట్టకొలది నూలు తయారుచేయుటకాదు. విదేశీబట్టల బహిష్కరణమునకు సంబంధించిన పరిశ్రమయందు కాంగ్రెసువారు కొంత కృషిపలుపుటయే. ఇటుల నూలు చందా శేర్వరచిన అది సెరవేరును.

2. కాంగ్రెసు సభ్యులందరును ఖద్దరు కట్టవలెనను నిబంధన యుండగూడదు. ఆ నిబంధన కొనసాగలేదు. రాజకీయ సంఘములసభ్యులకు దుస్తులుమున్నగువానినిగూర్చిననిర్బంధముండగూడదు. కేవలము ధనము చందా నాలుగణాలు చందా లేపు పక్షాంతరముగ నైనను నూలు చందాగూడ నుండగూడదనియే నా అభిప్రాయముగాని అది నిర్బంధకము కాదుగాన ఉండినను బాధలేదుగాని ఖద్దరు దుస్తులు నిర్బంధమగుటచే అది అసలే యుండగూడదు. అన్ని పక్షములవారును గూడ కాంగ్రెసులో చేర వీలుండవలెనగాన యిట్టినిబంధన యుండగూడదని ధర్మముప్రకారము నేను నుడువుచున్నాను. న్యాయముగా ఆలోచించినచో ఖద్దరుసంఘము (స్పిన్డర్సు అసోసియేషను) నకును కాంగ్రెసుకును ఎట్టిసంబంధమును ఉండనేగూడదు. అటుకే స్వరాజ్యపక్షమునకును కాంగ్రెసుకును గూడ సంబంధమేమియు నుండగూడదు. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా నుండుట కర్తవ్యేగాని వారివారిపక్షముల పనులకును కాంగ్రెసు మహాసభవిధానమునకును సంబంధమేమియు నుండగూడదు. మనదేశమున యిట్టి ప్రశ్నేకసంఘము లేనియెడ యున్నది. అవియన్నియు జాతీయ్యతాభివృద్ధికే పనిజేయుచున్నవి గాని ఆసంఘముల విధానమునకును కాంగ్రెసుకును ఎట్టిసంబంధమును లేదు. అట్టివో ఖద్దరుతోను నూలువడుకుటతోను మాత్రము కాంగ్రెసుకు సంబంధమేలయుండవలెను!

మహాత్ముని కిది ప్రియతమమును కారణములేపు వేరుకారణమేమియుకనబడదు. నేను చాలాశ్రద్ధగా ఆలోచించినను నాకెట్టి కారణమును కనబడలేదు. మహాత్ముని సంతృప్తినిండించుటకే పక్షాంతరముగా నూలుచందాను నే నంగీకరింపవలసినటు లగుపడుచున్నది.

3 కాంగ్రెసుతో సంబంధములేకుండ ఖద్దరు సంఘమును ప్రత్యేకముగ శేర్వరవగోరువారి ప్రయత్నములు కొనసాగు గాక యనియే నేను కోరెదను" అని కేల్కరుగారు వ్రాసిరి (మహాత్మా)

యెంకి పాటలు

గ్రంథకర్త:-నందూరు వెంకటసుబ్బారావుగారు.వి.ప.

"ఎంకి పాటలు" పుస్తకములను ఆశేకుండి పంపమని ఆర్డరు పంపియున్నారు. గ్రంథముద్రణ సంకల్పము పూర్తియైనది. శ్రీయుత అడివి బాపిరాజుగారు యీ పాటలకు తగినటుల కొన్ని భావగర్భితములైన చిత్రపటములను బంపియున్నారు. చిత్రపటములు దిమ్మెలు తయారగుటకొంత ఆలస్యమగుచున్నది. తయారయిన వెంటనే ఆర్డరు వ్రాసినవారి కందరికిని పంపెదము.

గ్రంథము వెల రు 1-0-0 తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము పల్లిమరు:బి.ఎస్.శాస్త్రి అందుకంవెని, తపాలపెట్టె 110, మద్రాసు.

భారత శాసనసంఘసభ్యుల రాజీనామా

16 గురు యిండిపెండెంటులును 45 గురు

స్వరాజ్యస్థులును సంతకములు చేసిరి

భారత శాసనసంఘసభలో సభ్యులుగానున్న స్వరాజ్య స్వతంత్రపక్షముల వారు యావన్మంజియు రాజీనామాలిచ్చుటకు జరుగుచున్న ప్రయత్నము సెరవేరునటులే యున్నది. స్వతంత్రపక్షమువారు 16 గురును స్వరాజ్యపక్షమువారు 45 గురును రాజీనామాలిచ్చుట కంగీకరించి సంతకములుచేసిరి. "దొరతనమువారు సహేతుకముగను నిష్పాక్షికముగను పరిపాలింపవలెనని సవినయముగ సెంతిమారము చెప్పినను లాభములేదని మేముభావించి గ్రహించగలిగితిమి. సభ్యులు ప్రతిఘటనము నవలంబించినను యధానుకూల సహాయపద్ధతి నవలంబించినను దొరతనమునకు గట్టి ఒత్తిడి కలిగినగాని వారుసరకుచేయరు. అని భారత శాసన సంఘసభ్యులు ముదిలేఖరి కెరిగించిరి. "స్వరాజ్యపక్షము పూర్తిగా నంతరించవలెను. బ్రిటిషువారి నిర్లక్షకజాయమాన కటాక్షములేపు గత్యంతరములేదను భావము ప్రన్ని రాజకీయపక్షములకును పూర్తిగా పట్టుబడవలెను. "అన్యధాకరణం నాస్తి త్యమేనకరణం మమ" అనివారందరు బ్రిటిషువారికిపాదాక్రాంతలు కావలెను. అంతవరకును ఎట్టిరాజకీయ స్వాతంత్ర్యములను తలపెట్టగూడదని బ్రిటనుదేశపు కృపక (కన్సర్వేటివు) ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. అవసరముకలిగినచో భారతశాసనసభను రద్దుచేయుటకుగూడ బ్రిటను మంత్రివర్గమువారు సంసిద్ధులై యున్నారు. ఇది వ ర కి య్య బ డి న స ం స్క రణములను గూడ రద్దు చేయ వలె న ని ఆ ం గ్ల యి ం డియను పత్రికలు చేసిన నూచన మంత్రులకు రుచించినది. భారతదేశమునకు కొన్ని సదుపాయములను చేయవలెననియే రీడింగు ప్రభువు కోరుచున్నాడు గాని కృపక ప్రభుత్వమునందు రీడింగు ప్రభువు కవకాశమేమియును కలుగదు గాననే సాధ్యమునంత త్వరలో రాజప్రతినిధి పదవిని వదులుట కరడు నిశ్చయించెను. అందుననే కాలపరిమితిని హెచ్చించెదమని బ్రిటను దొరతనమువారు నూచించినను రాజప్రతినిధి అంగీకరింపలేదు." అను వదంతులు సిమ్లాలో ప్రబలుచుగా నున్నవి.

స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులందరును రాజీనామాలిచ్చినను అప్పుడు డను పటేలుగారు రాజీనామా నియ్య నక్కరలేదని స్వరాజ్యపక్షమువారు నిశ్చయించిరి.

ఎం. ఆర్. జయకరుగారు

కేల్కరుగారు స్టేటుకాన్సిలుకు వెళ్లుట వలన భారతశాసనసభలో ఖాళీయగు స్థానమునకు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు పోటీ చేసెదరు.

బొంబాయి కార్పొరేషను

బొంబాయి కార్పొరేషను ఎన్నికలకు నిలువగోరు కాంగ్రెసు వారు చేయవలసిన ప్రమాణమునందు ఖద్దరు, అనుమాటకు బదులుగా స్వదేశీబట్టలు అనుమాటను వ్రాయనచ్చునని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘము వారు చేసిన తీర్మానమును బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు రద్దుపరచిరి.

బొంబే పులెను మిల్సు యజమానులు

"మామిల్లు మిల్సు ఓసరుల సంఘమున సభ్యులుకారుగాన మేము పనివారిడ వేతకములను తగ్గించలేదు. తక్కిన మిల్లుల వారిచ్చి వేతనములకంటె హెచ్చుగాగూడ మేము వేతనముల నిచ్చుచున్నాము. అందువలన సమర్థులగు పనివారిడ లభించుచున్నారు. లాభముగూడ అధికముగా కలుగుచున్నది. యజమానులు వేతనములను తగ్గించుట మంచిపనికాదు. సమర్థులగు పనివారిడను నియమింపవలసియుండెను" అని పులెను మిల్లు మేనేజరు జె. ఎడ్డిమను (ఎం. ఎల్. సి.) గారు నుడిచిరి. (ప్రేమ)

బొంబాయి కొటను మార్కెటు

నేటి (22 వ తేది) మధ్యాహ్నము 12 గంటల ధర
ఏలెలు- మే-బ్రోచి- 480-0-0, 429-12-0,
డిశంబరు- జనవరి- ఓనూ- 412-8-0, 412-4-0,
డిశంబరు- జనవరి- తెంగాలు- 365-0-0,

న్యాయార్లు బహుధరలు తగ్గవని 21 తేదీని న్యాయార్లునుండి వార్తామకంపెసినారు తంజివార్త నంపిరి.

(ప్రేమ)

స్వయం మాధార మే స్వరాజ్య దాయకము

ఆంగ్లేయు లాభాభీష్టులములకు లొంగు మూఢులుకాదు.
భారతీయుల స్వతంత్రతలము నకే వారు లొంగుదును.

రాట్టము మోక్షప్రదము

మా॥ మహమ్మదాలీగారి ప్రకటన

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:—మాలానా మహమ్మదాలీ
గారిట్లు వార్తా ప్రకటనకు బ్రకటించుచున్నారు.

త్యాగబుద్ధి ముఖ్యవసరము

“జాతీయ మహాసభావిజయము సభ్యుల సంఖ్యనుబట్టి
గాని, వివిధ పక్షములందలి యొకమత్యమునుబట్టిగాని నిర్ణయిం
పడగదదు. మనలోఁ గల శక్తినిబట్టి యాధారపడియుండును.
భారతదేశముందలి వివిధ పక్షములును, 82 కోట్ల ప్రజలు నొక్కటిగావచ్చును. కాని భారతదేశముపట్ల
నాంగ్లేయుల బుద్ధి కొద్దిమార్పునందదు. ముఖ్యముగవిష
యమేమన యావధారతదేశ మేమిచ్చేయుటకు నిశ్చయించి
నది? భారతదేశమునకు చులకనగానే జూడబడుచున్నది.
త్యాగబుద్ధిలేని ప్రజలు తమ యాశయములను బ్రకటించుటకనధి
కారులు. వారట్లు ప్రకటించినను తప్పక నిరసింపబడును. నిర
సింపబడదగినదే. ఆంగ్లేయులు పిఠికిపందలుకారు. ఎట్టిసమంజ
సములైన, సదుద్దేశ్యప్రకటనము లైనను వట్టివాదనకు లొంగు
వారుకూడ కారు.

ఆంగ్లేయుల దెప్పుడువ్యాపారబుద్ధియే

వారివిశ్వాసమంతయు వర్తకసరళిగానే యుండును. భార
తీయులు తమ స్వతంత్రమునకు బెట్టువిలువను బట్టి యాంగ్లేయు
లు భారత స్వరాజ్యవశ్యకతగ్రహిం
చుదు. ఆంగ్లేయ స్వపరిపాలనావ
స్థకూడ వారు తమత్యాగబుద్ధిని జూపినపుడే గలిగెను. రన్నీమే
డువద్ద నాంగ్లప్రభువగు జాను మెగ్నాకావ్తా (పరిపాలనాప్రతా
లిక) నంగీకరించుటకు వారణ మేమన, నప్పటి జమీందారులు
ప్రభువుప్రాణములు దీయుటకు, తమప్రాణముల నర్పించుటకు
సంసిద్ధులగునుండిరి. ఛార్లె సను నాంగ్లప్రభువు తనయందుగల
దేవత్యము నంగీకరింపఁ గోరినటులే, యాంగ్లేయులు భారతదేశ
మునకు ధర్మరక్షణని దంభోక్తులు పలుకుచుందురు. కాని మన
స్వాతంత్ర్యమునకు జావ సంసిద్ధులగునుంటిమని వారికి నిరూపిం
చగలుగుచో వెంటనే తమకారణముల నన్నిటిని వదలుకొం
దురు. ధర్మరక్షణత్వమందు వారియంతర్హృదయములందు వారికి
విశ్వాసము లేనేలేదు. అప్పుడు భారతీయులును తమ సిద్ధాం
తములన్నిటిని వదలివేయుదురు. ఎవరిని జంప నవసరములేదు.
కానలసిన దేమన మరణించుటకు మనయందుండు సంసిద్ధియే
గావలసినది. కాని నడుకుటకై నను సిద్ధపడినవారియం దట్టిత్యాగ
బుద్ధియుండదని నేనెఱుంగుదును. ఖిద్దరుబట్టు బరువనియు, మొ
ద్దనియు విశ్వసించువారు తమదేశముకొరకు దగ్గమందుటకై నను
సిద్ధమగునుందు. రనుకొనుట కల్ల. కాని యట్టిత్యాగమే వారియా
త్మలకు దేశములకు స్వతంత్రమునిచ్చును.

శాసనసభలు నిష్ప్రయోజనములు

మితవాద, స్వతంత్ర, స్వరాజ్యవాదులం దొక్కరుకూడ
నేజాతీగాని యుపన్యాసమువలన, వ్యాసములవలన, స్వతంత్ర
మును సంపాదించెనని దెలుపఁజాలరు. నిరంతరము, డాంలిక
మగు దుస్తుల హడావుడికొఱకే చూచు మహాసభావులకు
స్వతంత్ర సమరముల సంధర్భము లేమిబోధప
డును. ప్రస్తుతము వివిధపక్షములందు విభేదములునామమాత్రము
లే. స్వరాజ్యవాదులు తమస్వరాజ్యము నుద్దేశమగు చర్య కనంత
రముతమ తీర్మానమామోదించబడినంత మాత్రముననే సమకూరిన
దని యూహించుదురు. స్వతంత్రులకూడ నట్టి యూహలకలవాలే.
కాని ప్రభుత్వమును బలముగ ప్రతిఘటించకూడదనియు సవనం
లచే తమ స్వరాజ్యమును సంపాదించవలెననువిశ్వాసముకలవారు.
ఇక మితవాదులు ప్రభుత్వముతో సమ్మతిించి తమస్వరాజ్యమును
సంపాదించుచున్నామని సంతోషింతురు. కాని యుపన్యాసము
లందుమాత్రము మృదువుగ ప్రభుత్వమునకు గట్టము దోచుకుండ
దేశీయాభిప్రాయమును చెల్లించిన చాలునని వారి భావము.

కాని నా బుద్ధికిమాత్రము స్వరాజ్యమట్లుకాక యానా
గరికపద్ధతిని యుద్ధము చేసియో లేక మహాత్ముడు నూచించిన
నూతనపద్ధతి యనుసరించి స్వతంత్ర నిర్మాణ కార్యచరణకు
గడగిగ్రాములందు వడికియో సంపాదించవలెను. మొదటిది సత్వ

ర స్వరాజ్యప్రదాయక మార్గమే. కాని మనయందు కత్తి నువ
దొంగింపు శక్తి చాలకాలము క్రిందటనే యాంగ్లేయులు దీసి
వేసిరి.

రాటమే ముక్తిమార్గము

రాటము కనీసముగ త్యాగము. సాధ్యమగునంత యధిక
సంఖ్యాకులనుండి గోరుచున్నది. భారత విద్యాధికులందు గల
వాక్యాత్మ్యవ్యాకాహము తగిన తక్షణమందు దాని ప్రాశస్త్యము
బోధపడును. కాని ఈమూఢులు గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చుట,
పెద్ద వ్యాసములను ప్రాయుట దక్క వేరేమియు జేయజాల
రు. ఇంతకుపూర్వము, యిప్పుడు యెప్పుడుకూడ నాకు శాసన
సభలందు విశ్వాసములేదు. కాని యిట్టి యిచ్చగల మిత్రులు
నా యెద్దువలన తమక పజయము కలుగు
చున్నదను నెపము నాపై వేయకుండ, జాతీయ
మహాసభను తమకొక కుపయోగించుకొనుట కభ్యంతరము
చేయను. నిజముగా స్వాధేయపరులు గాక, దేశమే తమయా
దర్శమునందో నారుమాసములలోపుగ శాసనసభల నాశ్రయిం
చిన స్నేహితులు మఱి మాతోఁగలసి దేశముమీదకు బోయి
సంపూర్ణము, సర్వతోమఖము నగు ప్రచారము గావించుటకు
విశ్వాసముగలదు. అప్పుడు మఱి దేశమం దుత్సాహమును నెల
కొల్పఁగలమను విశ్వాసము కలదు. గ్రామములే మనకు సంబంధ
మేర్పడుచులంకె. ఆలంకె చాల యల్పబలము కలదిగానే యు
న్నది. కాని యిదియే మనకు సంబంధమేర్పఱచులంకె. వారికి
మనకు బలముగ సంబంధమేర్పడిన వెంటనే మన యాశయ
మున్ని నూచించు ప్రణాళిక నేర్పఱపవచ్చును.

ప్రవృత్తమున్న లోటు

నేడు మన మార్గాటములను జేయుచున్నాము. కాని
ప్రజలు దాని కనుగుణముగ తాళములే యుట
లేదు. కారణమేమన వారి కోరికలకు మన
యొద్దేవ్యములకు జాల వ్యత్యాసముకలదు. తన యిరువదియొక్క
దినముల యుపవాసమందుకూడ దినమున కర్ధగంట తప్పక వడకిక
మహాత్ముడు దక్క మనలో నెవరైనను భారతదేశమునఁగల సా
మాన్య ప్రజలపట్ల నభిమానము జూపుచున్నామని హృదయముపై
చేయవైచి ధైర్యముగ నుడవగలమా? ప్రజలకొఱకు పాటువడితి
మని ధైర్యముగ నుడవగలమా? కాని యట్లు ప్రజలకొఱకు బాటు
వడిననే, వారియం దభిమానము జూపిననే మనపాటలకు వారు
గెంతుదురు. (అ. ప్రె.)

అఖిల భారత కమ్యూనిస్టుమహాసభ

నక్ల త్యాగాగా రధ్యతులు

నన్యానసంఘమునకు మాలానా మాజరల్
మోహినీగా రధ్యతులు

కాన్పూరు, సెప్టెం 21:—నిన్న జరిగిన ఇండియన్ కమ్యూ
నిస్టు పక్షసభలో 1926 డిసెంబరు కడపటివారమున కాన్పూ
రులో జరుగు అఖిల భారత కమ్యూనిస్టు మహాసభకు అవసర
మగు ఏర్పాటులను గావించుటకై మాలానా మాజరల్ మోహినీ
గారి అధ్యక్షతక్రింద ఒక సన్యాస సంఘ మేర్పడెను. ప్రము
మహా సభకు నక్ల త్యాగాగారిని అధ్యక్షులుగా నెమ్మకొని అంగీ
కరింపవలసినదని వేడుకొనిరి. స్వతంత్రవాదులు విప్లవ వాదులు
కూడ మహాసభకు రావచ్చును. కాన్పూరు బోర్ని విక్కు కుట్ర
కేసులో ముద్దాయిలకు ప్రభుత్వాధికారులొసంగిన శిక్ష పకు
ప్రాయముగా నున్నదని నిందింపుచు వారియెడల సాను భూతిని
గనపరచుచు ఒక తీర్మానము గావించబడెను. స్థానికసభ్యులే
గాక యితర రాష్ట్రముల ప్రతినిధులుకూడ కొంద రాసభకు
వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

ఇండియన్ సాండుహార్సు కమిటీ

1926 ఏప్రిలులో ఇంగ్లాండుకు పయనమగుదురు

సిన్హ, సెప్టెం 21:—యూనైటెడు కింగ్డుములోను తది
తర చోట్లనుగల మిలిటరీ కేబలయములను చూచుటకై పోవు
ఇండియన్ సాండుహార్సు కమిటీలో పండిత మోతీలాల్ నె
హ్రూ, జిన్నా, గౌఁ పి. సి. నెత్తా, సర్ అబ్దుల్ క్యాదం,
మేజరు బోరావార్ గార్లున్నారని అధికార రీత్యాప్రకటించ
బడెను. ఈకమిటీకి మేజరు లంబీగారు కార్యదర్శి. మొన్నటి
భారతీశాసనసభలో రెయారు చేసినప్రశ్నల కన్నిటికిని తగినట్లు
గా వచ్చు సాక్ష్యములంతటిని సాధ్య
మైనంతవరకు విని వీరు 1926 ఏప్రిలునెలలో ఇంగ్లాండుకు పయన
మగుదురు. (అ. ప్రె.)

అఖిలభారత జాతీయ కార్యనిర్వాహక సభ

నూలు చందాపై చర్య

పాట్నా సెప్టెంబరు 22:—నేటియందయ మఖిలభారత
జాతీయకార్యనిర్వాహకసభ గూడుచున్నది. ఇప్పుడే వచ్చినపం
డిత మోతీలాలు, జె. యస్. నేనుగు ప్రగల్భకూడ సభయందు
పాల్గొనుచున్నారు. డబ్బు చందాను మహాత్ముడయిదురూపా
యలుగా నిర్ణయింప ప్రయత్నించుచుండెను. కాని వంగరాష్ట్ర
యలవలన విశేషముగ సభ్యంతరము నూచింపమడెను. వారు
సాలుకు నాలగజాలుగానే నుండగోరిరి. కాని ఇరువరకు మధ్య
రూపాయిగా నిర్ణయించి సమాధానము గురుర్చవచ్చును. నూలు
వదుకువారు స్వతహా జాతీయమహాసభా సభ్యులగుదురను ప్రతి
పాదనను గూడ వంగప్రతినిధు లభ్యంతరపఱచుచున్నారు.
మొదటి జాతీయమహాసభా సభ్యత్వమును సంపాదించి
పిమ్మట వదుకు సంఘముందు చేర
వలయునని వారి యభిప్రాయము. స్వరాజ్యపక్షమందు చేర
వలయును నిందు సామ్యముగ జూపుచున్నారు. జాతీయమహా
సభయే యిన్నిటికంటె ప్రధానమును, ప్రభుమునుగ సంస్థగా
నుండవలెనని వారియూహ వదుకుసంఘముకూ రిచ్చు నూలు
చందా తొలుత జాతీయసభకు చేరి పిమ్మట మహాత్మునిచే స్థా
పింపబడిన వదుకుసంఘమునకు జెందును. (అ. ప్రె.)

సిన్హలో బాంబు

కొంతమంది చనిపోవుట

సిన్హ, సెప్టెం 21:—గూర్ఖా పటాలములోని సోల్
రులు దసరాయత్వములను సల్పుచుండగా కైధూ సిన్హపాలీసు
లైన్సులో బాంబొకటి పగిలెను. సుమారు 12 మందికి గాయ
ములు తగిలెను. ఒకగూర్ఖాపిల్లవాడు వెంటనే చనిపోయెను.
గాయములు తగిలినవారిని వెంటనే రిప్పర్ ఆస్పత్రికి గొంపా
వగా అచ్చట మరియిద్దరు చనిపోయిరి. మరియొకపిల్లవాడును ఒక
సోల్రును క్షిప్రస్థితిలో నున్నారు. బయటినుండివచ్చిన యొకనికి
కాలు పూర్తిగా విరిగినది. పోలీసువారు విచారింపుచున్నారు.
ఇంతవరకు అరెస్టులేమియు చేయలేదు.
విచారింపగా ఆది యొక మిలిటరీ బాంబునిశ్చేతిసినది.
(అ. ప్రె.)

కలకత్తా యింపీరియల్ బ్యాంకు సెలవులు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 21:—ఇండియా ఇంపీరియల్
బ్యాంకు కలకత్తా శాఖలో నీక్రింది దినములు సెలవు దినములు
గా పరిగణింపబడును:—సెప్టెంబరు 24 లేది గురువారము,
25 లేది శుక్రవారము, 26 లేది శనివారము, అక్టోబరు 1 లేది
గురువారము, 2 లేది శుక్రవారము. (అ. ప్రె.)

రైలు సట్రాలనుండి తొలగింపు

మొరాదాబాదు, సెప్టెంబరు 21:—సీమ్లన్ ట్రేనరో
తొలగించుటవలన దిగువ డెహరా ఇన్స్యూరేబండి బెవనవానా
కాంతాలమధ్య పట్టాలనుండి తొలగిపోయెను. ఇంజను రైల్వే
లైనుకు 80 గజములదూరమువనున్న ఒక పొలములోనికి రైల్వే
పోయెను. ఒక రైల్వేయుద్వ్యోగితోకూడ యద్దరికి తీవ్రమైన
గాయములు తగిలెను. ప్రయాణికు లెనముండుచోకి స్వల్పమైన
గాయములు తగిలెను. సహాయార్థమై రెండు రైలుబండ్లు అవోప్
టికి పంపబడెను. పెద్దపెద్ద రైల్వేయుద్వ్యోగులును మొరాదా
బాద్ నేనాసమితి సభ్యులును అచ్చటికి వచ్చిరి. కలెక్టరు
జోనాల్డునక్ మొరాదాబాద్ సివిలు సర్జను మేజరు
బాయిడును మోటారు ట్రోలీలో అచ్చటికి
వచ్చిరి. లైను కొన్ని గంటలకాలము మాత్రమే మూసివేయ
బడును. (అ. ప్రె.)

వేల్పు యువరాజు

ఆర్జంతును పయనము

స్కాంటియాగో, సెప్టెంబరు 20:—వేల్పు యువ
రాజు లాస్ ఆండిసుకు వినా డెల్యారునుండి బయలుదేరిరి. ఆచ
టనుండి ఆర్జంతునుకు బయలుదేరెదరు. సరిహద్దును దాటుటకు
ఇక నెంతమాత్రము అభ్యంతరముండరా
దనుచున్నారు. వాతావరణ పరిస్థితులు
అనుకూలముగ ఏర్పడుటచే పయనమునకు అభ్యంతర ముండదను
చున్నారు.

చీనాలో అంతఃకలహము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

హ్యూన్ సే, సెప్టెంబరు 21:—హ్యూన్ సే రాష్ట్రము 18 సంవత్సరాల తరువాత చీనాలోని పక్షములను, పీకింగ్ ను బట్టుకున్న చీనాలోని పక్షములను, హ్యూన్ సే పక్షములను, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పోరాడటానికి తయారైంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 10 లోపు పీకింగ్ ను బట్టుకుని యెత్తించుచున్నారట.

రిపబ్లిక్ భావపరిపాలనను, ఎక్కువ సంఖ్యలను ఆధారమును సంపాదించు విషయము గూర్చి మహాజనభావ రాలిచించుచున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 10 లోపు పక్షములను, హ్యూన్ సే పక్షములను, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పోరాడటానికి తయారైంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 10 లోపు పీకింగ్ ను బట్టుకుని యెత్తించుచున్నారట.

లోక్ సేనా, సెప్టెంబరు 21:—లోక్ సేనా పేరిట పక్షములకు పోరాటము జరుగుచున్న దని విదేశాంగకార్యాలయ మువారికి చీనానుండి రహస్యపు వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఒక వేళ యుద్ధము వచ్చినచో జపాను తటస్థముగ నుండవలెనని మంత్రివర్గమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. యుద్ధము తటస్థించిన నుంక ములపట్ల జరుగదు.

చీనాకు బ్రిటిషుమంత్రి

లండనునుండి బయలుదేరుట

లండన్, సెప్టెంబరు 19:—చీనాకు బ్రిటిషుమంత్రి సర్ రోసాల్స్ ఫోర్డ్ గారు సమీపమేకుడై బయలుదేరెను. ఆండోల్ సిడ్నీ పీటర్, న్యూటన్, మార్స్ మున్నగువారేగిరి. ఈజిప్ట్ గతరాత్రి హ్యూన్ సే జేరెను. నావికుల సమ్మేలన ఆలస్యము కాలేదు. సకాలములోనే బయలుదేరెను.

ప్రిమోడి రివరాగారిరాక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

మ్యాడ్రిడ్, సెప్టెంబరు 21:—రాబోవు పోరాటమును గూర్చి సకలజాతీయ సేనానితో ఆలోచించుటకు ప్రిమోడి రివరా గారు ఆలుహాసిమాకు వచ్చిరి.

పెయిసూలు రాజు

అంతర్గతముగ గన్పించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, సెప్టెంబరు 21:—పెయిసూలు రాజుగారు చాల అంతర్గతముగనే గన్పించుచున్నారు. ఒక 15వోజులో అయిదు పానులు ఎక్కువ బరువెక్కినను. సాధ్యమైనంతవరకు బద్దాచకు పయనముగానున్నారు. వచ్చేవారములో ఇంగ్లండునుండి బయలుదేరవచ్చును. ఇరాకాకుబోవు మార్గమున కొన్నిరోజులు పిచిలో ఆగవచ్చును.

ఆఫ్ఘ్నియా ఎన్నికలు

నూటికి 90 మంది ఓటుల నిచ్చుట

మెల్బోర్న్, సెప్టెంబరు 20:—ఆఫ్ఘ్నియా ప్రజలు పార్లమెంటు పాలనను గోరునో బాధ్యతారహిత లగు అతి వారుల పాలనను గోరునో ఈ ఎన్నికలమీద ఆధారపడి యున్నదని బ్రూకుగారు ప్రకటించిరి.

కాన్వెన్షన్ ఎన్నికల అధికారి నూటికి 90 మంది ఓటుల నీయ నిశ్చయించిరిని అంచనా వేయుచున్నారు. దీనికి కారణము ఓటులనిచ్చుట నిర్బంధములేయుట యనచున్నారు.

ఎన్నికలకలన సమ్మేలు ఒకేముఖముగ వ్యాపింప జేయ వలచిరి. యూనియనులు అన్నియు రాజకీయపు పోరాటము మీద వృద్ధిని కేంద్రీకరణము చేయుటకు ఇట్లు ఏర్పాటుజేసిరి.

సమ్మేదారులపట్టును వదలుటలేదు

నావికుల ప్రతినిధులతో నాకాయజమానులు సంప్రతిం చుటకు సిద్ధముగ నున్నను కార్మిక నాయకుడు బండీల నందరిని వదలినగాని రాయబారముల కంగీకరించ వలచున్నాడు.

ఫ్రెంచివై మానికుని జర్మనీలో ఆపివేయుట

పార్లమెంట్, సెప్టెంబరు 20:—ఫ్రీబర్డనుండి కదలకుండ ఫ్రెంచి నైమానికుని ఆప్రకేయమున జర్మను అధికారులు తీరుపు జేసినటులు ఈకోడిపార్లమెంట్, పత్రిక దెలుపుచున్నది. ఈవిష యము ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారు. జర్మ నులు ఫ్రెంచి నైమానికుని విమానమును బట్టుకొనిరి. హేటారును తీసివేసిరి.

నోగోస్టువై మానికుడు

పార్లమెంట్, సెప్టెంబరు 19:—కేటియందయము 8-10 గం టులకు లాబర్లకునుండి బయలుదేరి, టెహ్రానుకు బోవుటకు ప్రయాణమాయెను.

నావికుల సమ్మే

నిజముగ కమ్యూనిస్టుల సంబంధముతో గూడుకొన్నదని యు రాబోవు కమ్యూనిస్టు అందోళనమునకు ఇది ప్రారంభ ప్రయత్నమనియు వేతనములను తగ్గించిరి ఆగస్టు 12 వరకు ఆక్షేపణను జూపలేదనియు ఆందోళన నాయకులు పూర్తిగ కమ్యూనిస్టులనియు ఇందులో కొద్దిమంది మాత్రమే నావికు లని యు, వారి ప్రధానాయథము బీభత్సమే యనియు, గ్రేటు బ్రిటను డొమినియను ప్రభుత్వములు ఒప్పుకొన్న మరతులప్రకా రము న్యాయముగ తమ వృత్తులను సాగించుటకు తగిన చర్యను దీక్షింపవలె ననియు నాకాసంఘాధ్యక్షుడు ఏలనుగారు హెచ్చ రించుచున్నారు.

టెహరన్ పెరిషియనుగల్పు రైల్వే

అమెరికనువర్తకసంఘమువారు పూనుకొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 19:—పెరిషియా ప్రభుత్వమువారికిని అమెరికను వర్తకసంఘము టెహరనునుండి పెరిషియాను గల్గుకు డైలు వేయుటకు రాయబారములు జరుగుచున్నవి. గనుల హక్కులకు ప్రతిఫలముగ అప్పు ఇయ్యబడునట.

లండను తురుష్క-రాయబారి ప్రత్యుత్తరము

లండన్, సెప్టెంబరు 21:—బ్రుకెల్స్ మార్గమున క్రైస్తవులను ప్రవాసమున కంపివేయుచున్నా రన్నవారు నిరాధారమునియు ఆ మార్గమునకు దక్షిణముగనున్న కిట్టనివారు శుభ్రం చినసంగతికాని వేరు గావని లండను తురుష్క-రాయబారి దెలుపుచున్నాడు.

ఇంకొక టోక్యో అగ్నిప్రమాదము

గొప్పదివ్యభవనము భస్మీభూత మగుట
టోక్యో, సెప్టెంబరు 19:—టోక్యోగారి రాకొమ రుని రాజమందిరము భస్మీభూతమైనది. ఈ భవనము అమూల్య మైనది.

సకలత్వాలాగారు

యునైటెడ్ స్టేట్సు

వాషింగ్టన్ యునైటెడ్ స్టేట్సు పలన కా స న ము ల ప్రకారము విదేశీయుడగు కమ్యూనిస్టు న్యాయముగ యునై టెడ్ స్టేట్సులో ప్రవేశించరాదు, నిలువరాదు ప్రవాసమునకు గాని, నిష్కర్మమునకుగాని ఆతడు పాల్గొనవచ్చునని యునై టెడ్ స్టేట్సు కార్మికమంత్రితో కార్మికకాఖోద్యోగి రిస్టిగారు దెలియజేసిరి. సకలత్వాలాగారిని రాసీయ గూడదని ప్రభుత్వాధికారులంద రును సమావేశమైనవిషయము ఆ కార్యక్రమమును ఆక్షేపించిన విషయము డేవిస్ గారు రిస్టిగారి యభిప్రాయమును దెలియగోరిరి.

సకలత్వాలాగారి ఆక్షేపణ

లండన్, సెప్టెంబరు 21:—యునైటెడ్ స్టేట్సువారు తనను వారిదేశమునకు రాసీయగూడదని నిశ్చయించినందులకు గొప్ప ధృఢత్వము యుపన్యసించుచు యునైటెడ్ స్టేట్సువారి చర్యను ఖండించి తానుజేప్పినమాటను తప్పిపోవునాడను గాడనని సకల త్వాలాగారనిరి.

తాతా కంపెనీ

సకలత్వాలాగారు సంబంధము వదలుకొనుటకు కారణములు

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—సకలత్వాలాగారి రాజీనామా ను తాతాకంపెనీ డైరెక్టరు లంగీకరించిరి. తన రాజీనామాకు కారణములను సకలత్వాలాగారిట్లు దెలుపుచున్నారు. 7 సంవత్సరములనుండి తన కార్యక్రమము తనకులొబములోను, తాతా కంపెనీ కుటుంబములోను ప్రమాఖులకు కలతను గలుగజేసెనని యు ఇటీవల తాతాకంపెనీ అనేక కాఖులకు యభివృద్ధిగాను చున్నదనియు, నాన్యాయవాదులుగాని తాతాకంపెనీతో సంబంధమున్న బ్యాంకర్లుగాని నన్ను రాజీనామాకు పురిగొల్పలేదని యు రాచకీయపు ఒత్తిడిని కలుగజేయలేదని యు వీరందరును తాతాకంపెనీ తేమును అరసియే జెప్పుచున్నారనియు ఏనిమిషమందైన వారికిష్టమున్నచో సామకారులు మంచి అవసరముగ సందిగావస్థయందు ముప్పును దెచ్చిబట్టువా రని గ్రహించితినియు తాతాకంపెనీ బాగుండుటకు పాడు గావండుటకు తా నీరాజీనామా నీయలేదనియు తాతాకంపెనీ కొంచెము ప్రమాదములో యుండుటయేగాక ఎన్నియొకటుంబ ములు పనినిమిత్తము దానిమీద ఆధారపడి యున్నదనియు వీరికి అపాయమును గలుగజేయ నిష్టబడలేదనియు కంపెనీని గాపాడుటకు దీనికి సంబంధము లేదనియు జెప్పుచున్నాడను.

డెయిలీన్యూస్ వ్యాఖ్య

అమెరికావారు సకలత్వాలాగారిని తమదేశమునకు రాగూడదని నిశ్చయించుట విచారకరమే. కాని సకల త్వాలా గారు ఇట్లుజేయుట అన్యాయముని మొరదెట్టుటకు తగిన కారణము గన్పించదని డెయిలీన్యూసు పత్రిక దెలుపు చున్నది.

నిజముగ సకలత్వాలాగారే బోల్షివికు అమెరికాకు సర్వస్వతంత్రాధికారియగునో ఇతరులువచ్చిన నిరాకరించుట యోలేదా రానిచ్చి ఆగస్టుచేయుటయో జేసియుండెడి వారె బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుగూర్చి సకలత్వాలాగారు దెలియజేసిన. యభిప్రాయములచే ఒక ఫలితము కన్పించుచున్నది. ఈకమ్యూ నిస్టు ప్రముఖులకును ఒకగొప్ప 'ఫరము' (తాతాకంపెనీకున్న వ్యవహారసంబంధము బయటపడినది.

అసలు సంగతులు తెలిసిన తరువాత రాజీనామానీయుట బడినది. పైకి ఏమిజెప్పినను వ్యవహారము అంతయు తెలిసినతరు వాతయే రాజీనామననుచున్నది.

మెడినా ముట్టడి

ఇబ్రహీమాదుగారి ప్రకటనము

మెడినా, సెప్టెంబరు 20:—మెడినాలో వాహదీలు పనిగ్రజే త్రులకు సంఘాతము ప్రమాదముగాని వ్యవహారముగాని గలు గజేయలేదని ఇబ్రహీమాదుగారిప్రతినిధి ఖాయవరుచుచున్నారు. వాహదీలకు తలెత్తులులేవు. డిరికేసగరమును చట్టజేసిరి. ఒక వేళ పనిగ్రజేత్రములు ఏమై వ్యసంమైనయెడల ఆయ్యది శత్రు వులపని యగునని ఇబ్రహీమాదుగారు మంచునుసల్పాను. పనిగ్ర జేత్రము లన్న భక్తి మొందు. ఇట్లెదుర్కొనవలయు ఇబ్రహీ మాదుగారుతనపేరజేయనీయ రనిరి.

మదరాసులో రాజకీయ పక్షములు

సంయుక్త జాతీయపక్షము - స్వరాజ్యవాదులు

సి. ఆర్. రెడ్డిగారి మాటలు

సి. ఆర్. రెడ్డిగారి మాటలు. సి. గారిట్లు ప్రాయశః చున్నారు.

సంయుక్త జాతీయపక్ష నాయకులచే చేయబడిన మదరాసులోని స్వరాజ్యపక్ష నాయకులకు పంపబడినట్టి సూచనలను వాని నామోదించుటకు కారణములను యాదించు క్లుప్తముగా పొందుపరుపబడినవి. పాట్నూల్ ఆ. భా. కాం. సంఘసభ జరుగజూపుచున్నది గావునను జాతీయ పక్షము క్షీణించు సూచనలు సూతనముగా జరిగిన మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో నిదివరకే కనబడినవి కావునను (1) ప్రజలు వెంటనే విమర్శింప గలందులకును (2) వ్యవహారముల శీఘ్రముగా పరిష్కారముగలటకును పీఠిని సేను ప్రచురింప దలంచియుంటిని. నానాయకుడు యస్. ముత్తయ్యమదలియారగారును తదితరులను తప్పక యంగీకరించిరి నాకు నమ్మకమున్నను ప్రస్తుత మీట్టిటుమెంటునకు నేనే సంపూర్ణబాధ్యతను వహింపుచున్నాను.

స్థానిక సంఘముల ఎన్నికలు

(1) ఎన్నికలలో జస్టిసు పక్షము వారిని ఓడించినారికి ప్రజామోద మేమాత్రమున లేకుండ జేయుటయే మదరాసు రాజధానిలో జాతీయ పక్షమువారి ప్రథమ ప్రయత్నమౌను. అన్నదను ఉద్యోగముల సంగీకరింపకూడదని బాపల్ గైకొని మనమెన్నికలకు బోవుటవలన యీ పని జరుగదు. వేరువేరు జిల్లాలలో ఎన్నికల పరిస్థితులు చూచినంత మట్టుకు మన కట్టుతోచుచున్నది. స్వరాజ్యవాదులు వేరుగా తలంచినట్లయిన మనము భేదించుచున్నామని మాత్రము చెప్పవలసియున్నది.

(2) మ్యునిసిపలు ఎన్నిక లిందుకు విరుద్ధమైనవి కావు. పన్నులను తగ్గించుట పని పిల్లలకు పాలకు వృద్ధి చేయుట మొదలగు పనులను ప్రజల కొరకు చేయవలెనను నిర్మాణ కార్యక్రమముమీదనే ఎన్నికలకొరకు పోరాటములు జరుగుచున్నవి. మరియు జాతీయవాదులందరు కలిసియే పోరాడిరి. (విభర వారుతప్ప-దాని విషయమై తరువాత చెప్పెదను.) కావున సభలలో సంపూర్ణప్రతిఘటనమే ఆకర్షణకర్తృమూలమును సూత్రము నీయెన్నికలు సహజింపుటలేదు.

(3) స్థానిక సంఘములను లోబరచుకొనుటలో శిశుక్షేత్రములు గలవు. (ఎ) నిర్మాణకార్యక్రమము సభివృద్ధిజేసి ప్రజలకు మేలుచేయుట; (బి) అసంపదనమైన ప్రజలందరిచే పనిచేయుం గలందులకై యివ్వబడు ఛేయవలసిన జాతీయ కార్యక్రమమునకు పలుకుబడికిని వాటిని కాంపులగా నుపయోగించుకొనుట (సి) కాంగ్రెసుయొక్క జలమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయుట.

(4) పై జెప్పిన ప్రతి విషయమును మంత్రులయొక్క బాధ్యతకు సంబంధించినది జస్టిసుపక్షమువారు తమకున్న స్థానమునుబట్టి తమకు తాము దేశములో బలభగవంతులకు ప్రయత్నించినారు. అంత బలముగల ఆయుధమును కాంగ్రెసువారే విడువవలయును. ఈ సమరములో మనకు పయోగకరమైన యే యాయుధమును మనకు త్యజింపకూడదు.

మంత్రపదవుల సంగీకరించుట

(5) (ఎ) మంత్రపదవి జీవితమునకై ఏర్పడ యుద్యోగము కాదు. దాని సంగీకరించినంత మాత్రమున ప్రభుత్వము వారికి విధేయులమై యుండవలెనని ఎచ్చటను లేదు. ఒక విధానము కొరకును ఆవిధానము జరుపుటకును దాని సంగీకరించినట్లయిన ప్రజలకొరకై మనము చేయవలసియున్న పనులలో లోపము చేయనక్కరలేదు. ఉద్యోగము కొరకే ఉద్యోగము నపేక్షించుట వేరు ఒక విధానముకొరకు దాని సంగీకరించుట వేరు ననుమూల నిశ్చయము.

(6) జీతము పుచ్చుకొనుటయే గొంతున కడ్డమైనచో దానిని తగ్గింపవచ్చును లేక తీసివేయవచ్చును.

(7) కార్యోద్యమ అస్థిత్వతన నది ఎన్నికలవలన జరుగదుగదా యను శంకకు నెండువిధముల సమాధానము చెప్పవచ్చును. ఉద్యోగము నివృద్ధి గవర్నరేయైనను దానిని తీసివేయుట కాన్నియంతెంతోనే యున్నది. ఇంగ్లీషు కాబినెట్టు ప్రజలకిదానిని ఎప్పుడును చెప్పజాలదు. (11) మనచర్యవలనను అధికార నామినేటెడు ఓటులవల్లను బాధ్యత తగ్గిపోవు ననియు, ఎన్నుకొనబడినవారు స్వల్ప సంఖ్యాకులగుదురనియు చెప్పినచో నేనంగీకరింతును. కాని (ఎ) కొన్ని ముఖ్యవిషయములలో ఎన్ను

కొనబడినసభ్యులే అధిక సంఖ్యాకులుగా లేకున్నచో రాజీనామా నిత్యమని చెప్పియు రాజీనామానిచ్చియు (10) తాముద్యోగములలోనికి రాగానే, విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును గావించి మంత్రుల జీతములపై ఓటుచేయుటకు ప్రారంభింపక పూర్వమే తమ విధానమును ప్రకటించి మంత్రులను గవర్నరు నియోజింపకుండజేసి యుజాతీయవాదులు కాసనసభలను ప్రజాసంఘములనుగా మార్చవచ్చును. యూరపులో నీ విషయముగానే జరుగుచున్నది. ఆవిషయముగా ప్రజాసంబంధముగలిగి బలపరుపబడిన మంత్రులను నిరంకుశాధికార వర్గమువారి పనిముట్టువలె పనిచేయ నక్కరలేదు (డి) మంత్రపదవులవిషయ వింశను పరిష్కారము కాలేదని రామదాసు పంతులుగారు చెప్పుచున్నారు. సంపూర్ణప్రతిఘటన విధానమును స్వరాజ్యవాదులు అసహాయోద్యమమునుండి తీర్చుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింపబడు నెలెత్తు కమిటీ సభ్యత్వములను విరు ప్రక్కగా అంగీకరింపవచ్చుననియే తలంచుచున్నాడు. ఇదియును కొంత మేలుగానే యున్నది. మైచ్చపదవులనుగా నెంచుచుండిన మంత్రపదవుల మీద గూడ నా ప వి త్ర జల ము ల ను చ న్ని కుదిరేయదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

(ఇ) తుట్టుతుడు మంత్రులు రంకుశాధికారులకు పనిముట్టులే యగుదురేమో యనుభయమును నివారించుటకై కాంగ్రెసు యు త్రగువులనే శిరసాదహించెదమనియును లేకున్న రాజీనామా నిచ్చెదమనియును మంత్రులు బాసగైకొనవలసినదని సూచించుచున్నాము. జాతీయవాదులను స్వరాజ్యవాదులను అంతరకు నమ్మకరాదని చెప్పినచో ఒక్క నమస్కారము చేసి యూరకుండ వలసినదే.

జస్టిసుపక్షమువారి నేల బలపరుపవలెను?

(6) మనమెంత సంఖ్యలో నున్నను మనము తొలగి మంత్రపదవులను జస్టిసుపక్షము వారికి యిచ్చెదమనిచెప్పి ఎన్నికలకు బోవుటవలన మన పక్షము వారిని నిరుత్సాహపరచి జస్టిసుపక్షమువారిని ప్రోత్సహపరచుచున్నాము. మనమెంత కోపముగా చెప్పినను విరోధి కామోదకమును పద్ధతి మనకు మంచిదికాదు. జస్టిసుపక్షమువారే ఉద్యోగములలో నుండురని ప్రజలకు తెలిసినచో వారే ఎక్కువమంది ఎన్నుకొనబడిన వారగుదురు. అది మనయభిప్రాయము. మనము పోరబాటులో నున్నను మనకు పరవాలేదు.

(7) అధిక సంఖ్యాకులు వచ్చిన యెడల స్వరాజ్యవాదులతోకలిసి పనిచేయుదు మనియు, ఒక జాతీయవిధానమునో నున్న మంత్రులనును ఎన్నుకొనబడిన అధిక సంఖ్యాకులను యింత వరకు కలిసి పనిచేయలేదనియు ప్రభుత్వమువారును ఆలివియరు ప్రభువును చెప్పుచున్నారు. ఉద్యోగములకు బయటనులోపలను గూడ స్వరాజ్యవాదుల పనితనమును వారికి కొంచెము చనిజూడవలెననియున్నది కాబోలు. అదియు నెంతోకాల ముండనియరు. త్వరలోనే వెళ్లవలసినదని చెప్పుదురు. ఆపనిని మనము తప్పాముతోనే చేయగలము.

(8) మితవాదులకంటెను జస్టిసుపక్షము వారికంటెను స్వరాజ్యపక్షము వారెక్కువ చేయబోవుటలేదని సామెంతకూచలము చెట్టి గారి వలె చెప్పుట బుద్ధిహీనత. అట్టిచో మంత్రులేమో చేయలేదనియు ఏమో చేసినారనియు మితవాదులకు జస్టిసుపక్షమువారిని ఏల యధిక్షేపింపవలెను.

(9) స్వరాజ్యపక్షమువారిని మన మెంత మెచ్చుకొనుచున్నను ఈ యేర్పాటులో స్వరాజ్యేతర జాతీయవాదులకు స్థానముండవలెను. భాగ్యదైన ప్రతిస్థానమునకును ఏపక్షమును నిలువజాలదు. భూస్వాములు, ఇండియన్ క్రైస్తవులు, వాణిజ్య సంఘములు మొదలైన కొన్ని స్థానములు గలవు. వీనిలో నొక్కదానినైన జాతీయవాదులు లేవు కాంగ్రెసువారు సంపాదించ జాలరు.

జాతీయవాదుల యోగ్యతలను ఉద్దేశముతో మార్పుముగా నిరసించుట తర్రము గావచ్చును గాని తెలివిమిత్రము కానేరదు. వారు లేకుండ మనకు జరుగదు. క్రిందటి సంవత్సరము భారత కాసనసభలో స్వరాజ్య, స్వతంత్రవాదులతో జాతీయపక్ష మొకటి యేర్పడినది. బెంగాలులో మన జయమంతయు సి. ఆర్. దాసుగారి యొక్కయు చక్రవర్తిగారి యొక్కయు అనుచరుల కలయిక వల్లనే సమకూరినది. ఒకసంవత్సరము క్రింద స్వతంత్రవాదుల స్థానములను పోరాడి గెలువవలెనని స్వరాజ్యవాదులకు లేదనియు, కావుననే చక్రవర్తిగారికి పోయిన స్థానమునకు స్వరాజ్యవాది నెవరిని నిలువబెట్టలేదనియు నేను జాబులను చూపగలను. ఈకారణముల నాధారము చేసికొనియే సంయుక్త జాతీయ పక్ష మొకటి మదరాసునం దేర్పడినది. ఎవరట్లుగా ఖండించుచున్నను కాసనసభయందేమి రాజకీయ వాతావరణము

నందేమి యీపక్షము మార్పు కలుగజేయకపోలేదు. కొంతమంది స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు జస్టిసుపక్ష ములోపాటు మతోగూడి పోరాడవలెనని చెప్పుచున్నట్లుగా వింటున్నాను. మంచిదే; ఏసవాలనకైనను మేము వెనుక తీయము.

ప్రతిఘటన విధానమేల విజయము గాంచదు

(10) సంయుక్త జాతీయ వాదులను గుమేము స్వరాజ్యవాదులతోకలిసి ఒక్కటిగా పోరాడినను మనకు సంపూర్ణమైన అధికసంఖ్య రానేరదని నాకు తెలుసును. అట్టి సంఖ్యయున్న నేగాని మన ప్రతిఘటనవిధానము విజయము గాంచనేరదు. మదరాసు కాసనసభ చిత్రవిచిత్రమైన వర్గములతో కూడికొనియున్నది. ఇవి కూనమునదికి సంబంధించిన చిత్రములే గాని తక్కినరాజధానులందు గానరావు. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు 4 గురు. నిమ్నజాతులకరవున ఎన్నుకొనబడు యూరపియను 1, మహమ్మదీయులు 18, నియోజిత అధికారులు 8, నియోజితప్రతినిధులు 65, ఇండియన్ క్రైస్తవులు 5, నియోజిత అధికారేతరులు 10, పోటీ తగ్గించుటకుగాను రిజర్వుస్థానములు 27. మొత్తము 127.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో అధిక సంఖ్య సంపాదించ లేదన్న ఎవరిని నిందింపవలసియున్నది?

(11) బొంబాయిని చూచి యైన మనము జాగ్రత్తపడవలసియున్నది. అన్ని పక్షములవారిలోనికిని అచ్చట జయకరుగారిచే నడుపబడుచున్న స్వరాజ్యవాదులే చాలమంది. ఉద్యోగముల నిచ్చినను వారు నిరాకరించిరి. ఉద్యోగముల నంబరాదని వారు తలంచినందుటచే వారట్లుచేసిరి. కాని నేడు వారు సభనువీడి బయటికిపోయి నిలువాలపెచ్చినది. ఎవరివలన? దక్షిణ మహారాష్ట్ర జస్టిసు పక్షమువారివలన. సింధు మహమ్మదీయుల వలన. ఏ ల? స్వరాజ్య వాదుల ప్రతిఘటనమును విరు తమపక్షములను బాగుపరచుకొనుటకును ప్రజలపై తమకుగల పలుకుబడిని బలపరచుకొనుటకును ఉపయోగించుకొనుటవలన. అట్టిపరిస్థితులే చెన్నపురిలోను కలుగవలెనని మీ తలపా?

(12) ప్రజలందరును అనుసరించకపోయినయెడల ప్రతిఘటనవిధానములో నున్న ఆకర్షణయు పటుత్వమును తొలగి పోవును. సర్వైచేసిన సప్తయలను నిరాకరించి మీరుపన్నులను చెల్లింపు చున్నారు. నిరంకుశాధికారులనుంచి మంత్రులనును పోద్రోలుచున్నారు. దీనిలో కొంతప్రయోజనమున్నను మనము చేయవలసినదియేకాదు. కాసనసభయొక్క బలము దేశబలముపై నాధారపడియున్నది. కావున ప్రతిఘటనవిధానము ననుసరించు నప్పుడు దేశ మెంతవరకు తయారైనచో గమనించుచుండవలెను. ప్రజలు సంఘీభావముతో పనిచేయుటకు మంత్రపదవులంగీకరించుట అడుకానేరదు.

(13) అట్లయ్యాను దేశములోనున్న సంఘీభావమును విచ్చిన్నముచేయవలెనని మేముతలంచుటలేదు. కాంగ్రెసునాయకు లొకవిధానము నిశ్చయించినయెడలమేము తలంచుటలేదు. కాంగ్రెసునాయకు లొకవిధానమును నిశ్చయించినయెడలమేము తప్పక అనుసరించెదము. ఆవరతుకు లోబడియే యివ్వబడుమేము రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నడిగెదము.

(14) ప్రభుత్వమువారిపై మొత్తముగా దండెత్తువిధానములో ప్రస్తుతపవజయమ్ముగాంచితిమిగావున కొంచెముకొంచెముగా నాశనము చేయుటతప్ప మనకివ్వబడు వేరుమార్గములేదు. స్థానిక సంఘములను సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజాయత్తమైనవిగాను స్వాతంత్ర్యముతో కూడుకొన్నవిగానుచేసి నిరంకుశాధికారవర్గమును తొలగించుటయే మన పద్ధతి.

కార్యరూపమును దాల్చువలసిన సూచనలు

పై విషయములన్నిటిని విచారించి మే మీదిగువనూచనలను చేసితిమి:—

(1) నిరంకుశాధికారవర్గమును తొలగించు సంస్కరణములు లేకుండ కాసన సభలోగాని దేశములోగాని మన స్థానమునకు బలములేదని తెలిసియు మనకు సంపూర్ణమైన అధికసంఖ్య వచ్చి మనల నట్లు ఆజ్ఞాపించినచో ప్రతిఘటనవిధానమునవలంబించెదము.

(2) ఒకవేళ మనకట్టి అధికసంఖ్య లేకున్నను కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమువారు దేశమునకదియే మంచివిధాన మని ఆజ్ఞాపించినచో అట్లే అనుసరించెదము.

(3) ఎన్నుకొనబడుస్థానములేమనకొక్క-వగావచ్చుమంత్రులయొక్క బాధ్యతను ప్రభుత్వము వారు మనకొసంగక పోయినట్లయిన ఆ ప్రశ్నను గూర్చి విచారింప నక్కరయేలేదు, కాని ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతోద్దేశముతోనే యున్నట్లయిన అంగీకరింపవలెనా లేదా అదియే తేల్చవలసియున్నది.

(4) ప్రభుత్వమువారు మనకిచ్చేదవని చెప్పి మనమంగీకరించినచో యాదినవ వరకులను కోరి అంగీకరించెదము:—
(ఎ) గవర్నరు అధికారము గాక మన పక్షమువారి అధికారముండుట యొకటి (బి) తా మనుసరించువిధానమును మంత్రులు ప్రకటించి విశ్వాసతీర్మానమును పొందుట (సి) వారాప్రకార నడుచుకొనవలెను. అన్ని చోట్లనుండి ఆమోదన లేకపోయినట్లు యిన రాజీనీయవలెను. (డి) మంత్రుల జీతములను తగ్గించుట (ఇ) మంత్రులుగాని మంత్రులతరపున పని చేయువారు గాని విరదముల సంగీకరింపకపోవుట.

(౫) పార్లమెంటువారి యధీనముననున్న జాతీయపాక్కుల విషయమున ఇచ్చవచ్చిన విధమున మాట్లాడుటకును ఎన్నిక నిబంధనల ప్రకారము పార్టీ ఆజ్ఞప్రకారము ఓటుచేయుటకును మంత్రులకు స్వాతంత్ర్యముండవలెను.

(6) స్వీయపాక్కులకు లోపము గలుగునట్లుగా కార్య నిర్వాహక సర్దుమవారు ప్రసర్తించి విషయమున ప్రభుత్వము వారు మంత్రుల సంతృప్తింపు లేకుండా సర్వ తీసికొన్నట్లుయిన నియోజకవర్గమునకు తా మిచ్చిన బాసల ప్రకారము మంత్రులు రాజీనీయవలసినది.

(7) నిరంకుశాధికార వర్గముయొక్క అధికారము తగ్గి పోవు నటుల స్థానిక సంఘములను తగ్గిన విషయములను సంస్కరించుట.

(8) వితపానము, విద్యావిధానము ఇతర సంస్కరణములు.

(9) స్వదేశీ, కాంగ్రెసు నిర్వాహకార్యక్రమము.
ముగింపు

విషయములు పైన వ్రాసినట్లుగా చెప్పబడినవి. మానాయకుడు విషయములను వివరములుగా పరిచినాడని నాకు తెలియును. మంత్రులయొక్క స్థితినిగూర్చియు వారసుని ప పవలసిన ముఖ్యములైనవిలగుగూర్చియు మాత్రమే మన కిప్పుడు కావలసినది. ప్రజాయత్ర కాఖిలలో తగిన రీతిగా తమ విధులను నిర్వహించుటకు కాంగ్రెసు మంత్రులకు తగిన యధికారమును సహాయమునలేకున్నచో వారు రాజీనీయ ప్రతిపత్తులలో చేరి బాంబాయిలోని పరిస్థితులకలిగి ఏ మంత్రులవర్గముతోను ప్రభుత్వము సాగుట దుర్లభమయ్యేవరకు వారచ్చటనే యుండవలసినది.

తుదకు ప్రతిఘటనవిధాన మవలంబింపవలసి వచ్చినను ప్రస్తుత మీ స్నేహప్రకారము అవలంబింపవలసినవిషయపుడు దానికి బాధ్యులనుగా ప్రభుత్వమువారిచే చేయుదుము. మేము ఫలానా ఫలానా పనులను చేయదలచుకొంటిమిగాని ప్రభుత్వమువారెవరు వచ్చుమందుటచే ప్రభుత్వమున నాశనము చేయబూని తిమని ప్రజలకప్పుడు మనము చెప్పవచ్చును. అప్పుడు మన ప్రతిఘటనవిధానములో ప్రజలు మనకు సహాయము చేయుదురు. అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షములో ముఖ్యోద్యోగియు, భారత శాసనసభాసభ్యుడును మదరాసు శాసనసభలో పూర్వసభ్యుడునునైన యొకరిపద్ధతి నామోదించుచున్నారని చెప్పటకు నేను సంకల్పించుచున్నాను. రాజ్యాంగవిధాన మను చక్కెరపూత పూసికొని యిదియు స్వరాజ్యవాదుల ప్రతిఘటనమేనని యొకసంయుక్త జాతీయవాదియొక్కమునధి తీసింపుచున్నాడు.

జాతీయతను ఘనీభవంప జేయువిషయమున సంభాషణలును సూచనలును పైనవ్రాసినట్లుగా చెప్పబడినవి. జన్మిపక్షమువారు మనకంటె ముందుగానే యీపద్ధతి నవలంబింప వచ్చునని కొందరు చెప్పుచున్నారు. ముందు చేయవలసిన వాదానముల విషయమై గాక వెనుక జేసిన పనులకే బాధ్యత విహింపవలసి యున్నదనియు బుద్ధిగల నియోజకవర్గ మైనచో మంత్రుల యొక్కరికాక్షును బట్టియే వోటుల నిత్తురనియు మీరికి తెలియక పోవచ్చును. వెనుకటిసంగతినిమరచిపొమ్మని ముండిసంగతికి బాండు నడుగుటవలన బాధ్యతను తొలగించి బలవంతమునకు దిగినట్లగును. జన్మిపక్షమువారు చేసినపనులన్నియు తేటతెల్లముగా కనబడుచుండగా ముందు విషయమై ఏమో గంభీరమైన వాదానము లొసంగి పోయినవలకుబడిని వారు తిరిగి సంపాదించుకొనజాలరు. ఒక్కసారి గౌరవించుటకైన ప్రయత్నింపకున్నను తమ పక్షమునకేమి దేశమునకేమి జన్మిపక్షమువా రెన్నియోకార్యక్రమముల నేర్పరచియుండిరి. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షము సక్రమముగా జరుగుటయే మనవిప్పుడు చూడవలసినది. కాంగ్రెసునేమో పడగొట్టితిమని జన్మిపక్షమువారు గొంతులు సవరించుకొనుచున్నారు. జన్మిపక్షమువా రెటువంటివారో కాంగ్రెసుపక్షమువా రెటువంటి వారో తెలుసుకొనుటకు ప్రజల కదియే చాలును. ఒకపక్షమును బాగు చేయుటయే ముఖ్యముగా నెంచి ఉద్యోగములు సంపాదించుటయే ఆదర్శముగాగల ఏపక్షమును జాతీయప్రతిఘటన విధా

నమును చేర్చుకొనజాలవని ఈజాపుచేయ నవసరములేదు. సంయుక్త జాతీయవాదుల సూచన నింతటితో విరమింతుము.

సాంఘికసమస్య-దానిని పరిష్కరించుటెట్లు?

సాంఘికభావములు మన రాజధానిలో కలవనియు నా బ్యాల యొకను చల్లారలేదనియు మనము తెలిసికొనవలసియున్నది. ఈ సాంఘిక జ్వరమును సమభావమునకు తీసుకునివచ్చిన కీర్తి సంయుక్త జాతీయవాదులకే చెందవలసియున్నది. కాని యా జ్వరము తిరిగి రావచ్చును. మొదటి శాసనసభలో కలిగిన యనుభవమువలన యీ పథలోని సభ్యులు సాంఘిక వైషమ్యములు తిరిగి తలలెత్తకుండ బ్రాహ్మణేతర నాయకత్వము క్రింద అపొజిషన్ లు లేవదీసిరి. విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానముబ్రాహ్మణేతరునివల్లనే ప్రతిపాదించబడెను. అప్పట్నుకాత్తు సంయుక్త జాతీయవాదుల నాయకుడు బ్రాహ్మణేతరుడయ్యెను. కానియు స్వరాజ్యవాదుల నాయకుడుగూడ బ్రాహ్మణేతరుడుగానే ఉండెను.

తెనరలు ఎత్తకును చేరువగానుండుటవల్లను అందులో జయము కలుగునని అనుకొనుటవలనను సాంఘికవాదుల తలలు తిరిగిపోయెను. బెంగాలు, బాంబాయి, మధ్యరాష్ట్రములు, భారత శాసనసభలోని స్వరాజ్యనాయకులు కాన్సిలు ఎత్తులలోను దేశములోనున్న ఎత్తులు పైయెత్తులలోను బాగుగా నారి లేరనవారు. కాని మదరాసులో అట్లుగాదు. అందువలన కొన్ని నెలలనుండి సాంఘికవిషయములు తిరిగి తలలెత్తినవి. ఈసాంఘిక స్ఫోటకము కాంగ్రెసులోనే కొద్దిగాపుట్టినది. ఇది కొద్దిపాటివనే తలంచెదనుగాని కాశ్యతముగానుండి మన జాతీయత యొక్క ముఖము పైగుంటలనే ర్పరపదని తలంచెదను. బ్రాహ్మణేతర జాతీయవాది యనిన భిన్నపదముల మాడిక యని కొందరు తలంతుర. బ్రాహ్మణేతరులయొక్క జాతీయపక్షమని అర్థముచెప్పినచో అట్లే కావచ్చును. కాని దానికి జాతీయవాదులగు బ్రాహ్మణేతరులని అర్థము చెప్పినచో జన్మిపక్ష బ్రాహ్మణేతరులకారని తెలియ జెప్పటచే సమంజసముగా నుండును. అందువల్లనే నేను 4 సం|| క్రిందట తిరుచనాపల్లిలో నుపన్యసించి నప్పటినుండియు నీపదమును వాడుచున్నాను. అనగా బ్రాహ్మణేతరుల మాత్రమే జన్మిపక్షములో చేరువారైనను బ్రాహ్మణేతరు లందరును జన్మిపక్షమువారు కారని నాయకత్వము కీల్పాకు ఎన్నికలలో చేసిన పనులకై సురేంద్రనాథ ఆర్యగారిని గాని ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారిని గాని ఏమనియు ప్రయోజనములేదు. వారు చేసిన పనులు నాకెవ్వములేకున్నను పరిస్థితులను సరిగా గమనించి వారట్లు చేయుటకు కారణముల నరసి అవి పోవుటకై తగిన సదుపాయములను వెదకుడని నాయకులను పాచ్చరించుచున్నాను. వారిని దూషించి ప్రయోజనములేదు. వారును సరియైన జాతీయవాదులే. జాతీయవాదులలో సాంఘికభావముండవలెనని కొరుచున్నాను. వారిలో విభేదము లుండరాదు.

బ్రాహ్మణ - బ్రాహ్మణేతర ఒడంబడిక కావలెను బ్రాహ్మణ-బ్రాహ్మణేతర ఒడంబడిక త్వరలో కలుగకపోయినట్లయిన అపాయము కలుగగలదు. సాంఘిక వైషమ్యములను విడువవలసినదని జాతీయవాదులలో చెప్పి ప్రయోజనములేదు. మనజాతీయతకు లోపము లేకుండ చేయదలంచినట్లయిన స్పష్టమైన ఒడంబడిక యొకటి ఉండితీరవలెను. సామి వేంకటాచలం చెట్టిగారును సత్యమూర్తిగారును దీనివిషయమే పలుసార్లు చెప్పి యున్నారు. వ్యక్తిత్వమును దేశోద్ధరణమునకు బలియిచ్చినట్లయినచో ఎట్టిలోపములు లేని ఒడంబడిక కలుగవచ్చునని నాకు దృఢనిశ్చయముకలదు. కాని యావిషయమై యూరకున్నచో అనుమానమునకుకారణమగును. పరస్పరముగా సంతృప్తింపులైన పిదప స్పష్టమైన యొక ప్రకటన గావించినచో అపొహలు తొలగిపోవును.

సాంఘికభావము ముఖ్యమని స్వరాజ్యపక్షములో కొంతమంది తలంచుచున్నట్లును నాతో కలియుటకు సిద్ధముగా నున్నట్లును నాకు తెలిసినది. అట్లయినచో వారిని మిక్కిలి సంతోషముతో మాసంయుక్తజాతీయపక్షములో చేర్చుకొందుము. రాజకీయములనగా భూతదయతో కూడుకొన్నవిగాని వైషమ్యములతోను అనుమానముతోను గూడుకొన్నవిగావు. దేశముయొక్క పేరు ప్రతిష్ఠలకును కీర్తిని మాత్రమే మేము పొలుపడెదము.

కొంతమంది బ్రాహ్మణేతరులకు జాతీయోద్యమమును గూర్చి అనవసరమైన అనుమానము లున్నవి. కాని వారికి న్యాయమైన హక్కులను జాతీయవాదులైన బ్రాహ్మణు లెట్లు బలపరచుకో మొన్న సాంఘిక విషయములను గురించిన ప్రభుత్వపు టు తరువువిషయమై సంయుక్తజాతీయవాదులు తెచ్చిన తీర్మానముపై జరిగిన చర్చను గాంచిన విశేషమును. స్వతంత్రసభ్యుడుగా కూర్చుండిన ఒక్క టి. యం నరసింహాచార్యులుగారు

తన తక్కిన బ్రాహ్మణ శాసనసభ్యులందరు తీర్మానమును బలపరచిరి. సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారి రిచ్చిన యుపన్యాస మావిషయమై యెంతయో సహాయము జేసెను. జాతీయత స్థాపితమైనచో బ్రాహ్మణేతరులకును లాభకరమేగాన ఆత్మని శాశకరమగుపద్ధతి నవలంబింపక కాంగ్రెసుకే సహాయముజేయవలసినదని బ్రాహ్మణేతరులను పాచ్చరించుచున్నాను. నేను చెప్పినట్లుగా సంతృప్తికరమైన ఒడంబడిక కలుగుటకు అవకాశము లున్నవని నాకు గట్టినమ్మకము కలదు.

వాతావరణస్థితి

1925 నెం|| సెప్టెంబరు 22-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలలో ఆర్మీలో ఆర్మీలో ఆర్మీలో ఆర్మీలో ఆర్మీలో				
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	88.8	76.6	...	28.08	44.96
విశాఖపట్టణము	87.0	79.6	0.01	17.24	87.09
కాకినాడ	90.5	78.5	...	28.84	89.09
మచిలీపట్టణము	89.0	78.0	...	20.86	41.59
కర్నూలు	89.8	72.0	0.15	12.16	26.01
బళ్లారి	92.7	76.2	...	2.88	20.51
కడప	96.8	78.4	0.42	16.27	81.28
నెల్లూరు	94.8	76.9	...	8.26	87.98
మద్రాసు	98.2	79.9	...	11.89	50.74
కడపూరు	89.7	78.1	...	15.86	52.94
నీలము	90.3	72.8	...	12.66	89.80
కోయంబుత్తూరు	86.8	70.1	...	4.87	22.29
తిరుచనాపల్లి	96.7	76.4	...	12.63	88.18
నాగపట్టణము	98.6	79.5	...	4.87	54.98
మధుర	95.2	76.0	...	14.17	88.58
పాంబక్	88.9	78.6	...	0.26	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.64	28.84
తిరువేండ్రము	84.9	78.4	...	20.08	64.51
కొచ్చిక్	86.5	76.8	...	57.47	114.51
కాలికట్టు	88.0	76.8	...	98.15	117.16
మంగళూరు	87.8	76.2	...	117.16	125.68
బెంగుళూరు	88.5	68.8	...	12.28	85.87
మెర్కాత	76.8	61.4	...	108.89	125.46
కొడైకనాథ్	64.5	51.4	0.44	16.77	62.18

సర్కారులు:—విశాఖపట్టణములో తుంపర బడెను. మేఘములు పలచగనే యున్నవి. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 4¹/₂ డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణ్:—కడపలో 0.42" కర్నూలులో 0.15" వర్షించెను. కర్నూలులో మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల పలచగనే యున్నవి. కడపలో పగటివేడియు బళ్లారిలో రాత్రివేడిమియు 2¹/₂ డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రి వేడిమి 2¹/₂ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు లేవనే జెప్పవచ్చును. నెల్లూరులో ఆర్ద్రతతక్కువ. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి 2¹/₂ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

స్థానికచినుకులన్నను వాతావరణము అనుకూలముగానే యుండును.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచి గోరోజు నము, ఆదిపచ్చికాన, పాపుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగు వాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి శైత్యము, శైత్యభారము, శైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, ఆజిర్ణము, మాంద్యము మొదలగువాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల, అజిర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల గృహమునం దుండదగినవి.

అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి - మదరాసు.

మహాత్మ్యము

హేగున్యాయసాసమునకు దెలుపుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 19:—మహాత్మ్యము తగవునుగూర్చి ఇచ్చిన హేగున్యాయము విచారించుటకు జాతిసమితివారు నియమించిన మువ్వరుసభ్యులను కొన్ని విషయములనుగూర్చి హేగు న్యాయ సాసమునకు దెలుపవలెనని నిశ్చయించెను. దీనిని ప్రస్తుత హేగున్యాయ మందిరి కాదని కన్నులు అమెరికాను తెలిపిరి.

ఇప్పుడాపుడేయుట తర్కికి గ్రేటుబ్రిటనుకు గూడ మంచిది కాదనిరి. కాని ఆలస్యముచున్నందున విచారించుచున్నను ఉప సంఘమువారి తీర్మానము నంగీకరించిరి. హేగు కోర్టు నివేదికము రాగానే దీనిని తక్షణము పరిష్కారము చేయవలెననిరి.

మహాత్మ్యము పరిష్కారము చేయుటకు జాతిసమితి సభకు అధికారములేదనెడు. అమెరికాను హేగు న్యాయ సాసపు తీర్పు రాగానే ఇతర అభ్యంతరములను జెప్పక ఆలస్యము గాకుండ కడతీర్పునలె ననిరి.

హేగుకోర్టు నిర్ణయించవలసిన విషయములు

లాసేను ఒడంబడిక 2 వ పేరాలో మూడవ సూత్రము ప్రకారము జాతిసమితివారు ఎట్టి తీర్మానమును చేయవలసియుండును? తీర్మానము ఏకగ్రీవముగనుండవలెనా లేక బహుళ సంఖ్యాకులు ఒప్పుకొన్న చాలునా? ఓటల నిచ్చుటలో ఈ విషయమే సంబంధమున్నవారు ఓటల నీయవచ్చునా?

డిసెంబరు మాసములో జరుగుచున్న సభ యుద్దేశముల ననుసరించి సాధ్యమైనంత త్వరలో హేగుకోర్టువారు తమ యభిప్రాయమును దెలుపుడని కోరుటకు జాతిసమితి ఆధ్యక్షుడు లవు పరుగారు నిశ్చయించిరి.

హేగుకోర్టుకు దెలుపవలసిన మొదటి విషయమునుగూర్చి ఇదివరకే నిరు డీపథవారు నిశ్చయించిరియు, దీనికి అనుకూలముగ బ్ర్యాంటిగు, ఫార్మరు ప్రభువుల వాక్యములను దృష్టాంతముగ జూపి ఈతీర్మానమును ఉభయపక్షములవారును శిశు సహించవలెననియు బ్రిటిషువారు అభయమిచ్చిరినయు ఇవి ఆ సాధ్యమని తోచిన, సంబంధమున్నచో గ్రేటుబ్రిటను ఎట్టి అభయమును ఇచ్చియుండవలె అమెరికా రనిరి.

క్రైస్తవులను ప్రవాసమున కంపుట

జనీవా, సెప్టెం 20:—తురుష్కులు క్రైస్తవులను ప్రవాసమున కంపుచున్నారని వార్తలు అతిదారుణముగ మన్ననని అమెరికాను తెలుపుచున్నారు. మే నెలనుండి ప్రవాసములు జరుగుచున్నవట. ఇరాకులో చాల విహారకరమున పరిస్థితి తీర్చుచున్నవట. ఏమియు దిక్కులేనివారికి ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయు చున్నారు.

ప్రస్తుతము మహాత్మ్యముగూర్చి హేగుకోర్టుకు దెలుపవలసిన యగత్యము లేదని తురుష్కుప్రతినిధు లనుచున్నారు. అడుగన్న ప్రశ్నలు పూర్తిగ రాజకీయములకు సంబంధించినవగుటచే కారణమునుచున్నారు. వారిచ్చసలహా ఎవరిని బాధించునదికాదు. ఇట్లున్న అంగీకరించనగు లేదా నిరాకరించవచ్చును. అందువలన దెలుప నక్కరలేదనుచున్నారు. లాసేను ఒడంబడిక ప్రకారము తర్కి కున్న హక్కులకు భంగము రాజాలదనియు మార్పు గలగజేయుటకు వీలులేదనియు సమితి చేయవలసిన పనులలో మార్పుండదనియు తురుష్కు లనుచున్నారు.

గొప్ప ఆశాభంగము

మహాత్మ్యముగూర్చి సమితితీర్మానము చాల ఆశాభంగముగ మన్నది. కొందరు జాతిసమితి అసమర్థులు వెల్లడించుచున్నదనియు దానికి ప్రమాదకరమనియు అనుచున్నారు. ఈతీర్మానము చాల కష్టరూపములను వహించు ననుచున్నారు.

లాసేను ఒడంబడికను జాతిసమితివారల యెదుటగాని దగ్గరగాని చర్చించ జాలనని యీమిదేగా రనిరి. అట్టి యభిప్రాయము అసమంజస మనిరి.

రుషియ చేగారి వాదమునకు ప్రత్యుత్తరము నీయ నిష్ఠము లేదని కర్షలు అమెరికా రనిరి. నిరుడు ఫెటీచేగారిచ్చిన అభయమును తర్కివారు లేదనిరి తెలిపిరి. అంతర్జాతీయన్యాయసాసమువారు జాతిసమితికి మధ్యన రిపడకుంటే ఎక్కువ యభికారము కలిగిన తర్కి గ్రేటుబ్రిటనుతో కలిసి ముందుగానే జాతిసమితి తీర్మానమును ఒప్పుకొనుటకు అభ్యంతర ముండదనిరి. ఇట్లుగాకున్న తమకు తోచినటులే గ్రేటుబ్రిటను నిర్ణయించుకొనును. సహజముగ చాల ప్రమాదముగ ఆలోచించుననిరి.

లండను పత్రికావిమర్శనము

జనీవాలో తురుష్కుల వైఖరిని ఖండించుట యటుండ మహాత్మ్యముగూర్చి ఇదమిదేమని తేల్చుకుండుట వ్యవహారమును నాన్నుట జాతిసమితికి మంచిదికాదనియు తనబాధ్యతను విడనాడుట పాడిగాదనియు లండను పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

జర్మను రంగుల విక్రయము

జపాను రంగులను జపానులో విక్రయించుటనుగూర్చి జపానురంగు పక్షములో ఒడంబడికను జేసికొనుటకు జర్మను రంగుల పక్షప్రతినిధులు రాయబారులను జపానుకు బంపుచున్నారు ఇంతవరకు రెండుదేశములకు వర్తకపు ఒడంబడిక ఏమియు సాగలేదు. రంగుల దిగువత్తివయములో ఒడంబడిక కుదురక పోవుటచే వర్తకపు రాయబారులు సాగలేదు. జపాను పారిశ్రామికము కోరికప్రకారము జర్మనులు జపాను రంగు ఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పరు. కాని టోక్యోలో ప్రత్యక్ష రాయబారులను జరిపి వ్యవహారమును పరిష్కారము చేసెను.

ఇటలీ వైమానికుడు

డిపినిగో అను నాతడు 'తామునుటు'జేరెను. తరువాత మ్యాంసు హేకు వెడలును.

ద్రూసుల తిరుగబాటు

మువ్వసిక్రి యుద్ధములో 250 ద్రూసు సైనికులు చనిపోయిరట. మొత్తము 500 చనిపోయినయితే, 500 తులగా త్రులైరినియు బండిలు దెలుపుచున్నారు. పరాసులు చాల మందిని బట్టుకొనిరి.

రిఫులసంకులము

జావియాను బట్టుకొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 20:—జావియాను బట్టుకొనుటచే ఈ త్రు భాగమున యుద్ధ మొనర్చుట కెంతయో లాభముగా నుండునని యనుకొనుచున్నారు. ఉదయము 8 గంటలకు ప్రారంభించి అర్ధరాత్రి యగువరకి జావియాను బట్టుకొనిరి. రిఫులు బలముగ మన్ను ను వెనకకు బోవలసివచ్చెను. ఆశ్వికదళము పీరిని వెన్నంటెను. దీనివలన కొందరు తెగలవారు పరాసులకు లోబడెద రనుకొనుచున్నారు.

త్రాసుటకు నీరులేక స్పెయినుసేనలు కష్టపడుచున్నవనియు నీటి సప్లయకి ఎదురు జూచుచున్నారనియు దెలియుచున్నది. రిఫులు 'హోనవో' ద్వీపకల్పము అంతటను పోరు సన్నది. 18 తేదీని రాత్రి 10 గంటలకు ముట్టడించిరి. బాంబులను విస్తారముగ ప్రయోగించిరి. తురుకు వెనుకకు పోవలసివచ్చెను. ఉదయము మరల 1 గంటకు ముట్టడించిరి. తుపాకులను ప్రయోగించిరి. కాని నుండు సముద్రములో బడినవి.

పరాసుల పురోగమనము

పెజ్, సెప్టెంబరు 19:—పరాసులు ముందుకు సాగుచున్నారు.

మేనునును ముట్టడించుట

సెప్టెంబరు 21:—వైమానికులు బాంబులను వేయుటచే పగటితూట మేనునును నవలి బెట్టిరి. అబ్బులు కరీంగారి పోరుకు కుటుంబమును సామాను మార్చివేసిరి. వెనకాడుచున్న తెగలవారి నికను అబ్బులు కరీంగారు వెనరించి భయపెట్టుచున్నారు.

బ్రిటిషు సైనిక ఏర్పాటులు

'జురిటోరియలు' సేనలు పాల్గొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 20:—రేపు జర్మను సైనిక ఏర్పాటులలో జురిటోరియలు సైన్యములు పాల్గొనును. మొత్తము 40 వేల సైనికులు, 100 వైమానికులు, అనేక శకటములు, సాయుధశకటములు, ఉభయ సైన్యములందును ఏర్పాటు చేయబడెను.

మెరిసియా సైన్యము మంచి కాల్యాలను వైమానికదళములుగూడ గొప్పదే. ఆశ్వికదళమే బలహీనులుగ నున్నది. వేసెక్కు సైన్యములో ఆశ్వికదళము బలమైనది.

బొగ్గు విచారణసంఘము

కొన్ని పద్ధతుల సేర్పాటుచేయుట
మాడు పర్యాయములు బొగ్గు విచారణ సంఘమువారు సమావేశమై ఆలోచించిరి. పత్తికు విమరువారు సాక్ష్యమును దీసికొనెదరు. వీరు బొగ్గుగనులను పరీక్షించెదరు.

పాటియాలా మహారాజు

తెల్లినుకు వచ్చినది పాటియాలా మహారాజు గాదనియు ఆతని నిమిత్తము బస ఏర్పాటు చేయుటకు ఆతనిసోదరుడు వచ్చెననియు దెలుపుచున్నారు.

లండనులో ఆంగ్లో ఇండియనులు

కర్షలు గిడ్డి గారిని సన్మానించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 20:—ఆంగ్లో ఇండియను సంఘము వారు గిడ్డి గారిని సన్మానించు సందర్భమున ఆంగ్లో ఇండియనుల తరపున తమ ఆశయములను తమకు గానలసిన సంగతులను గ్రేటు బ్రిటను ప్రజలకును, పార్లమెంటువారికిని చక్కగ చెల్పినందులకు అభినందించిరి. ఆంగ్లో ఇండియనులకు ప్రత్యేకముగ పరపతి ఏర్పడు అనవగమును తప్పక గ్రహించవలెననిరి. తాము భారతీయులగు నుండుటయో బ్రిటిషుప్రజలుగ నుండుటయో ఏదో ఒకటి చేలవలెననిరి. తమ గమ్యాన్ధానమును మాచుకొని అందఱును గలసి దానిని తేరవలెననిరి. ఆర్థికావసరములను బట్టి తమ ప్రతిపత్తిని నిశ్చయించుకొనవలసి యున్నదనిరి.

ఉద్యోగములు భారతీయుల మయముగలచే 80 సంవత్సరములలో ఆంగ్లో ఇండియనుల గతి ఏమగునని గిడ్డి గారి. తమ కష్టములను బాపుకొనుటకు తిన్ననిమార్గము లేదనిరి. కాని వాటి నెదుర్కొనుట ముఖ్యమనిరి. తమ ప్రతిపత్తినిగూర్చి యూరపియనులో భారతీయులలో యని దెలుపుటకు ఇంకను ప్రభుత్వమువారే ప్రకటించవలెనని గోరుచున్నామనిరి. తమ ఆర్థికావసరములను తృప్తిపరుచునటుల వారి ప్రతిపత్తి సేర్పాటు చేయవలె ననుచున్నారు.

హెడ్డాజి పరిస్థితులు

అభిలభాత పిఠరణసభ
సెప్టెంబరు 27 - 28 తెరులందు

లక్ష్మణపురమున సమావేశమగును

లక్ష్మణపురం, సెప్టెంబరు 21:—హెడ్డాజి పరిస్థితుల విచారించుటకు ఈనెల 27-28 తేదీలందు లక్ష్మణపురమున అభిలభాత పిఠరణ సభ మహాసభ సమావేశమగును. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు సాలింపురం రాజా సాహెబుగారు వార్తాపత్రికల కవి నట్టిమెంటు నందు కాన్ఫరెన్సు 27-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సమావేశమగునని దెప్పిరి. సభకు వచ్చుటకు టిక్కెట్లు తీసికొనవలయును. టిక్కెట్లు కార్యనర్థి వద్ద లభించును. ముందుగ డోషివహా, భోజన వసతులను బసలను కార్యదర్శియేర్పాటు గావించును. మేరిపు సంతతివారగు అమీర ఆలీకొరకు ప్రజారము సబ్బుటకు యీ కాన్ఫరెన్సు సమావేశమగుచున్నదనిఅసత్యపు పుకారులను విశ్వసించవలదని సన్మాన సంఘము భారతీయహమ్మ దీయులను హెచ్చరించు చున్నది. హైవే మెక్కాలందువలె మెడినాయందును మసీదుల ద్వంసము చేయవరకును సత్వరహిత మగు వాగ్దానములను యిబనుసాగు పక్షమునవహించిలగావించు అబద్ధపుప్రచారమును నమ్మవలదనియు సంఘముదెల్పుచున్నది. సరిగ మెక్కానుండి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము కిప్పుడు నడచుటకు వీలులేదు. మహబీబు యిస్లామునకు పవిత్రస్థానకేంద్రమగు హెడ్డాజినందు గావించు విధ్వంసమునుండి రక్షించుట కుపాయముల నన్వేషించుటకు అభిలభాత పిఠరణ సభ జరుపబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

పాట్నా కళాశాల టీము

సరోజిని నాయుడుగారు ఆటగాండ్రకు

కప్పు నొసంగెను

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:—పాట్నాకాలేజీ టీమునకు సరోజిని నాయుడుగారు శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు ది ఇన్విట్యాటు కప్పు బహుమతి చేసెను. విద్యార్థులు వ్యాయామములందు పాల్గొనవలయు ననియు, వ్యాయామములు జాతీయ జీవనమందొక భాగమనియు సరోజినిదేవి విద్యార్థుల ప్రబోధించెను. (ఆ. ప్రె.)

గంజాము జిల్లాబోర్డు

కల్లికోటరాజుగారిని అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనుట

కల్లికోటరాజు శ్రీమద్దరాజదేవుగారిని 19 వ తేదీన జిల్లాబోర్డువారు అధ్యక్షునిగ ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనిరి. సభ్యులందరు ఒక్కరులేపు విచ్చేసిరి. అన్నిపక్షములవారు రాజాగారి వర్ధిలించిరి. రాజాగారు వారికి కృతజ్ఞత దెల్పుచు తానుఅధ్యక్షునిగనుండెడి కాలమున ప్రయోగభిరుచ్చులగ గైకొనిన రూ 4000 కల్లికోట కాలేజి విద్యార్థులకు వేతన సహాయముగ నిత్తునని వాగ్దానముజేసిరి.

ఆంధ్రభారతీ - వేటపాలెం

మధ్యాహ్నము గం 4 లకు సభ ప్రారంభమైనది. శ్రీ శేష గిరిరావు పంతులుగా రధ్యక్షతన వహించిరి. నిన్నటి 'విశ్వవిద్యాలయము' పై యుపన్యాసమును సాంతముగ తెలివిచ్చిరి.

తరువాత నేను క్రిందటి సంవత్సరమున ఆంధ్రభారతీ తీర్థ యందు వెలువడిన పనిని గూర్చి కొంతవరకు చెప్పితిని.

అన్యవధాని చిల్లర వేంకటేశ్వరకవిగారు 'గ్రామ్యభాషనుగూర్చి' చెప్పిరి. వారు మాట్లాడినవారు పోనెట్టి ఆదివారాయనగు ప్రగారను, నేనున్న వారి యాగలేకపోయితిమి. తోడనే రంగస్థలము నెక్కి మాకుతోచిన నాలుగు ముక్కలను సభవారికి మనవిచేసికొన్నాము. నేను మాత్రము గ్రామ్యభాషలో నేమాట్లాడెను నునుండి.

అటుపిమ్మట ఆర్. యస్. వేంకటాచల పంతులుగారు హాస్యరసపూరితమున నొక యుపన్యాసము నిచ్చిరి. రాత్రి గం 8 ల వరకును సభ జరిగినది. సభాసదు లందరును నిశ్చలముగ కూర్చునిరి. స్వచ్ఛందసేవకులు మిక్కిలిగ పాటుపడజొచ్చిరి. శ్రీ శేషగారు యితర ప్రాంతములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధుల సౌకర్యముల నతి జాగ్రత్తగ కనిపెట్టుచున్నారు.

వెంపటి సత్యనారాయణ

ధర్మవైద్యశాల, చేబ్రోలు (గుంటూరుజిల్లా)

మాధర్మవైద్యశాలకు 1925-26 సంవత్సరములకు చేబ్రోలు యూనియను బోర్డువారు రు 300 ల విరాళమున్ను బాపట్ల తాలూకాబోర్డువారు మంజూరైన జీతము క్రింద రు 360 లున్ను గుంటూరుజిల్లా బోర్డువారు ప్రస్తుతముక్రిందటిసంవత్సరము బడ్జెటులో చేసిన ప్రకారము రు 150 లు విరాళముగా కాంక్షనుచేసిరి. ఏమియుజుట బట్టెను సందర్భములో తిరిగి కొంత విరాళము యిప్పించెదమని నెలవిచ్చిరి. గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలువారు రు 100 లున్ను తెనాలి మ్యూనిసిపాలిటీవారు రు 25 లున్ను చీరాల మ్యూనిసిపాలిటీవారు రు 20 లున్ను విరాళముల నొసంగిరి. అన్ని బోర్డులవారికిన్నీ మ్యూనిసిపాలిటీల వారికిన్నీ కృతజ్ఞతాభివందనము లాచరించుచున్నాను. మాజిల్లాలోని యితర బోర్డులవారు కూడా విరాళముల నొసంగి ఆయుర్వేద వైద్యమును అభివృద్ధిలోనికితీసుకొరగలందుకు కోరుచున్నాను.

శ్రీమదాంధ్ర ఆయుర్వేదసంకేతము ఫిర్యాదులు యొక్క స్థాపకులును శ్రీ రాజీరావు చల్ల య్యమ్మ రావు బహదూరు కోలక పీఠ వరము జమీందారి గారు లక్ష్మీనరసాపురంవారి ఆస్థాన వైద్యులగు బ్రహ్మశ్రీ చెన్నుభిల్ల సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు మాధర్మవైద్యశాలను చర్చించి యీసంవత్సరమునకు రు 25-0-0 అవిలువగల ఔషధములను సుచితముగా నొసంగి శాశ్వరముగా యీ వైద్యశాలకు రు 25 యిరవది అయ్యు రూప్యముల ఆయుర్వేద ఔషధములను ప్రతి సంవత్సరము నొసంగెదమని ప్రత్యేకపుస్తకములో భించిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారికి ఔషధార్జ్యమునకు నా కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నాను.

దేచిరాజు మహారావు,

స్ట్రీటు నెంబెల్ 2263

ఇది 1862 సం॥ రమునందు కనిపెట్టబడి, యొకడు దీని గుణము వృద్ధిచూపుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదయు దీనిని మించుటకు వీలులేదు యిప్పుడే గవర్న మెంటు కంట్రాక్టరు గారైన రామన్మోహన్ గారి యధ్వనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రిక వచ్చినది. "నా గడ్డనునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ ఔషధమును వాడితిని. గజ్జ పోయినది. మొండి గాయుండిన స్థలమునందు వరల వెల్లుతుకలు మొలచుచున్నవి."

బుడి 1-కి ధర్మ 1-0-0.

టోకు ధర్మకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు అపూర్వగ్రంథము

అంగమున జరిపాడేశ్వరకుడు తెలియపెట్టినీగారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణోద్యమ జాతీయ పాఠశాలలోపాఠ్యములగు ఒకటి వెంటపనుబుయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. వైద్యమధుశము ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివీతరలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు. వెల రు 1-0-0

మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును.

వలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలగను సంఘ కార్యదర్శికిగాని వ్రాయవలయును.

దక్షిణహైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

నన్నయభట్టారక వర్ణతి

శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయ మందిరమునందు ౧౭ వ సెప్టెంబరు ౧౯౨౫ నువారము సాయంత్రము ఏను గంటలకు నన్నయభట్టారక వర్ణతత్వము ప్రాశస్త్యము రాయ ప్రాలు సుబ్బారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. నిజాంకా లేజలో ఆంధ్రపండితులగు నన్ను ప్రాశస్త్య సరివల్ల విశ్వనాథ శాస్త్రి బి. ఏ. గారు ప్రాశస్త్యసభకుగ నుండిరి. వీరి ఉపన్యాసమునందు నన్నయభట్టారక పూర్వమునందలి ఆంధ్ర భాషను గూర్చియు యుద్ధములని కాసనములోని అక్షరస్వరూపములకు సంబంధించిన చరిత్రకారుల అభిప్రాయములను గూర్చియు, నన్నయవాడిన కల బ్రాహ్మణ శబ్దమునకు అర్థమేమి? తల్లిదండ్రులెవరు? వైదికీయానియోగియా? రచించినగ్రంథము లెయ్యవి? రచించబడిన నను గ్రంథములేమి? మున్నగు పది పదునైదు సంవత్సరములనుండి వివాదగ్రస్థములై పరిశోధకులచే చర్చింపబడుచున్న పలువిధాంతములను గూర్చియు సంగ్రహముగ ను, సమగ్రముగను చర్చింపబడెను.

ద్వితీయోపన్యాసములకు కోదాటి రామకృష్ణారావుగారు ఇచ్చటి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునందు తెలుగు, సంస్కృతమును అభిమాన భాషలుగా నొకొని బి. ఏ. పరీక్షయందు విజయములైన యావనలు. వీరి ఉపన్యాసము నిగూఢ భాషములతో నిండియుండెను. కవిత్వమునగా నేమి, కావ్యమునగా నెట్టిది అను విషయములను గూర్చి మిక్కిలి విపులముగ చర్చించిన పిమ్మట నన్నయభట్టారకుని కవిత్వాభివ్యక్తియులను గూర్చియు పాశ్రవాక్షకాది సామర్థ్యమును గూర్చియు చక్కగ విమర్శించి యుండిరి. ముఖ్యముగా శకుంతలలోపాఖ్యానమును నొకొని కాళీదాసు శకుంతలమును, భారత శకుంతలమును గల స్వభావాదుల తారతమ్యమును గరించి విమర్శించి ఆచర్యములందు వీరిరువురు వేర్వేరుని నిరూపించిరి.

తృతీయోపన్యాసకు లవ పరాంతము నారాయణ రావుగారును ఉస్మానియా యూనివర్సిటీయందు తెలుగు సంస్కృతభాషలను నొకొని బి. ఏ. లో విజయములై కేంద్ర సంఘము వారిచే నున్నదపతకమును బహుసం యావనలు. వీరు నన్నయభట్టారకునకు తన పాండిత్యమునందు ఆత్మ విశ్వాసము గలదనియు కావుననే కవీంద్రులు మెచ్చుకొనునట్లుగ భారత సంపాతను శాశ్వతముగ రమ్యముగ నుండునట్లు రచించెదనని పీఠికయందు నుడివనియు, ఎన్నోవిషయములను ఒకపద్యములో నిమిచ్చి మిక్కిలి రసవంతముగ కవిత్వ ముల్లిరనియు సోదాహరణముగ నుపన్యసించిరి. శకుంతల వివాహాశుభమునను కంటే సుభద్రా వివాహాశుభమునం దెక్కువవరకు జూపెనని వివరించిరి. నున్ని తమై పోత్రోచితమైన భావమును హృదయంగమముగ వివరించుటలో నన్నయకు గల సామర్థ్యము మరియొకరికి లేదని శర్యవ్యయ యాతితో తన్ను వివాహమాడుమని వేడిన పద్యమును ఉదాహరించిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులు తమ అంతోపన్యాసమునందు ఉపన్యాసకులు చెప్పిన విషయములను క్రోడీకరించుచు నన్నయ భారతమునందలి నాయకలయందు గల లోపములకు బాధ్యుడు కాడనియు, కథయొక్క ఆవరణము అసమగ్రముగ నుండుటచేసి పాశ్రవాక్షకాదులయందు మన కట్టిలోపములు గనబడుచున్నవనియు తెలుపుచు పాప్యచేపి, ప్రహర్యర, దేవయాని, మొదలగు నాయకలను గూర్చియు వారిపరిస్థితులను గూర్చియు విశేషి కరించిరి. నన్నయ బ్రాహ్మణుడొనాకాదాయని ఇప్పుడు శంకించుచున్నారనియు, తన కులబ్రాహ్మణ పద్యములోని విశేషణములను బట్టిచూచిన అట్టి యవకాశముండదనియు, కులబ్రాహ్మణుడను శబ్దమునకు వివరీతార్థము చేయుట సమాజసముగాదనియు, ఏవిషయమును ననుసరింప నీధాంతము చేయవలెననియు వివరించిరి. నన్నయకవిత్వములో రెండుపాళ్లు సంస్కృతమునయు ఒకపాటు తెలుగునయు చెప్పబడుచున్నారని తమ అభిప్రాయములో అంతయు సంస్కృతమేయనియు తెలుగు ప్రత్యయములు మాత్రము చేర్చబడినవనియు నెలవిచ్చిరి.

శ్రీయంత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు ఉపన్యాసకులకును అధ్యక్షులకును కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించిరి.

తాంబూలసన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

వక్తృత్వపరీక్ష

2. హైద్రాబాదు ఆంధ్రజానపథమువారిచే వహింపబడు జరుపబడును. విషయము, "నిజాంరాష్ట్రములోని పరిశ్రమలు, వాని యభివృద్ధిచూపుములు". ౧౨-౧౦-౨౩ రూపాయిల నాలుగు బహుమానములు విజయములైన విద్యార్థుల కియ్యబడును.

వ్యాఖ్యానపరీక్ష

3. ఇజేషన్లనీ నాటకశాలవెనుక మైదానములో ౨ వ అక్టోబరు ౧౯౨౫ నాడు జరుగును. పరుగెత్తుట, వైకిడుముకుట, దండాలతీయుట, ఓరముడుముకుట, నల్లయుద్ధము అను విషయములు పరీక్షింపబడును. అత్యుత్తములుగ విజయములైన విద్యార్థులు రజితపతకములచే బహూకరింపబడుదురు.

జాంబాయి ఆంధ్రుల సహాయము

4. నిజామురాష్ట్రములోని ఆంధ్రోపన్యమునకు సహాయార్థము జాంబాయిపట్టణ వాస్తవ్యులను, అచ్చట తెలుగు వారిలో ప్రముఖులను, తెలుగు సమాచార అను మహారాష్ట్ర పత్రికా సంపాదకులను ను శ్రీయంత శంకరశాయన్న పర్వ గారు ౫౦౦ రూపాయలు కేంద్రసంఘ కార్యదర్శిగారికి పంపిరి. రాష్ట్రోత్తర ప్రాంతమునుండి నిజామురాష్ట్రవాసులకు లభించిన ప్రవృత్తహాయమున కిదియే మొదటి ఉదాహరణము. ఇదియైనను కారణాంతరములచే మాతృదేశమును వీడి జాంబాయి రాజదానిలో స్థిరనివాస మేర్పరుచుకొనిన దేశసోదరులవల్లనే లభించినది. జాంబాయిలోని తెలుగువారికి తమ మాతృభూమియందు గల అభిమానము ప్రశంసనీయును.

చిత్రలేఖనము

5. బందరు జాతీయకళాశాలయందు చిత్రలేఖనము నధ్యపించుటకు ఈరాష్ట్రములోని మహాబాబునగరము జిల్లావాస్తవ్యులగు కే. రామాచార్యులను విద్యార్థిని పంపించెననది. వారికొరకు ఆవసరమైన ప్రవృత్తహాయసంపత్తి నొక గూర్తులయందు శ్రీయంతులు మాడపాటి హనుమంతరావు, ప్రతాపరెడ్డి బి. ఏ. బి. ఎల్ గార్లు తోడ్పడిరి. ఈవిషయమును ప్రోత్సహించు నుద్దేశ్యముతో చందాలనొసగిన నాతల ఔషధార్జ్యము ప్రశంసనీయును. విద్యార్థ్యసనకాలమునందు ధనముపంపుట మున్నగు ఏర్పాట్లు కేంద్రసంఘ కార్యదర్శిగారిచే జేయబడుచున్నవి. కళాశాల ప్రధానాచార్యులు వైవిద్యార్థిప్రవర్తన బాగుగా నున్నదనియు, శిల్పాచార్యులకు ప్రమాదనాశభట్టిగారు సవభిప్రాయ మిచ్చిరనియు వ్రాయుచున్నారు.

యాచనాహోజనసమాజము

6. పై సమాజముపత్యమున శ్రీ కృష్ణజయంత్యుత్సవ మతి వైభవముగ మహారాజగంజులోని చింతల నాగన్నగారి సత్రమునందు భాద్రపద బహుళ అష్టమి గురువారమునాటినుండి నాలుగు దినములవరకు జరిగినది. శ్రీ కృష్ణజననము, భజన, ఆరగింపు, ఊరేగింపు, ఉట్టుకొట్టుట మున్నగునన్నియు విఘ్నక్రమగ జరుపబడినవి. ద్వాదశ శ్యామరాజు రామరాజుగార్లు శ్రీ కృష్ణచరిత్ర హరికథాపయన కాలక్షేపము చేసిరి. మురగొర్రు య్యయ్యాదవగారు భోజనమునకు స్యయములన్నింటిని భరించిరి వీలను అన్నదానము చేయబడెను. వీరి యాదార్య మెంతయు ప్రశంసనీయును. యాచనాహోజనములందరి రూప పటము తీయబడెను.

తెలుగుసమాచార

7. జాంబాయినుండి వెళుచున్న పై మహారాష్ట్రమాస పత్రికపత్యమున దిపావళి సంచిక వెలువడనున్నది. దీనికి ౧౫ వ్యాసములు, 3౫ పటములు, ౧౦ దిమ్మెలు కేంద్రసంఘము వారు ప్రముఖులవద్దనుండి ప్రోగుచేసి పంపియున్నారు.

గురు సహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుదు

ఇట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకు ఈక్రింది చిరు నామాకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వభోధిని

పం॥ హృషీకేశశర్మగారిచే వ్రాయబడినది. హిందీకే పహలీ పుస్తక 0-2-0 హిందీకే దూసరీపుస్త 0-4-0 " తీసరీ " 0-6-0 " చాధి " 0-8-0 హిందీ పాఠమాలా " 0-2-0 హిందీ అనువాదమాలా 0-6-0

ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుట కనుకూలమునవి కలవు.

హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1 ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంద్యాల శివన్నశాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయం,

తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాసు.

రాజమండ్రి: నాయకుల రాక

(21-9-25)

నన్నటి ఉదయము మెయిలులో మా పట్టణముమీదుగా క్రితము లగు యన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారును, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, యన్. సత్యమూర్తిగారును, టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారును పాట్నా అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభకు పల్లియుండిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారు కొందరు వాయకులను రాజమండ్రి స్టేషనువద్ద కలిసి కొనిరి. పాట్నానుండి తిరిగి వచ్చునపుడు మా పట్టణమున ఆగవని కోర వారు బయటో సంగీకరించిరి. 26-27 తారీఖులలో వా రీపట్టణమున నుండురు. అప్పటికి క్రియుతులగు అలి కాశీ శ్వరరావుగారిని, డాక్టరు ధన్వాడ రామనంద్ర రావుగారిని మాడ యిచ్చుటకు రప్పించమని శ్రీమాన్ యన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు సెలవిచ్చిరి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు ఉపన్యాసముల నిచ్చుటకు వచ్చుటలేదనియు, కాంగ్రెసు సంస్థలను బలపరచువలయుననియు, స్థానిక సంఘముల విషయమున చేయవలసిన పనినిగూర్చి మాట్లాడవలసి యున్నదనియు చెప్పిరి. సత్యమూర్తిగారు "లిటన్ - ఇండియా" అను విషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించురు. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, మ-రా-రా- టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారును పాట్నా తీర్మానములగూర్చి ఉపన్యసించురు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

గోదావరి జిల్లాసంఘము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాశీనాథ, నెప్టెంబరు 20:— నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు గోదావరి జిల్లాసంఘ కార్యనిర్వాహక సంఘము సవరు సంఘకార్యస్థానమున పురమండలమున సమావేశమై చేసిన తీర్మానములలో కొన్ని యీ క్రింద తెలియపరచబడెను.

1. కృష్ణాజిల్లానుండి కొన్ని తాలూకాలు వేరుచేయబడి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాగా నేర్పలుపబడెనుగనుక ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుటయందు సారపాట్లు తప్పకు లేకుండనే యుటకు గోదావరి జిల్లాసంఘ మను చేరును తూర్పు గోదావరి జిల్లాసంఘముగా మార్పుటకు తీర్మానించడమైనది. ప్రజలను ఉద్దేశించి తమ ఉత్తరములను తూర్పు గోదావరిజిల్లా సంఘ మను చేరుతో వ్రాయుటకు తెలియబరచడమైంది

2. రాజోపు నంబరకుసెలయందు మద్రాస్ గవర్నరు గారు యిక్కడకు వచ్చునప్పుడు జిల్లాసంఘమువారు డిప్యూటీ కమిషను ఏర్పాటుచేసెదరాయనియు అట్లయినచో ఏవిషయములను చర్చించెదరనియు తెలియబరచవలసిన దని తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరు యీసంఘమును కోరియుండెను. సంఘసభ్యుల డిప్యూటీ కమిషను ఏర్పాటు చేయుదుమనియు, సాధారణ సంఘసభ్యుల యభిప్రాయములకై చర్చనీయమగు విషయములను వ్రాయుచున్నామనియు, గవర్నరుగారితో చర్చింపదగు విషయములను సభ్యులవలన తెలిసికొని ఆ జాపితాను తెలియబరచెదమని కలెక్టరును వ్రాయుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. పబ్లిక్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటు మద్రాసు గవర్నరు మెంటు కార్యదర్శిగారికి ప్రత్యుత్తరముగా, కాశీనాథ, కోటిపల్లి రైల్వేలైనును గంటూరు-మాగడ రైల్వేలైనును ఏకకాలముననే నిర్మాణము వారంభించి పాన్థ్యమైనత త్వరలో పనిచేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించవలసిదని తీర్మానించడ మైంది.

4. ఫిఫ్ ఇంజనీరు సలహామీద తూర్పుగోదావరిజిల్లా కలెక్టరు తూర్పుగోదావరిజిల్లా సంఘముతరపున తన కొక ప్రతినిధిని తూర్పు మధ్యగోదావరి జిల్లాల ఇరిగేషన్ ఎక్స్ క్యూజిబోర్డు నకు నియమింప కోరినందున మండలమునందలి పలుకుబడి గల ప్రముఖుడైన భూస్వామియగు మ-రా-శ్రీ దక్షిణాల వెంకట మూర్తిప్రకాశరావు బి. ఏ. గారిని బోర్డులో యీసంఘప్రతినిధిగా నుండుటకు తీర్మానించడమైంది

కృష్ణా నందనం

దీనిని వాడుటచే యోటిబాధ మంటలు లేకనే దేహమునం దేభాగమునందైనను యుండు వెండ్రుకలను తక్షణమే తినివేయును. 3 బిల్లులుగలపై 1కి రూ 1-4-0 యేజంట్లు కావలెను. సుందరం అండ్ కో 5, భద్రయ్యగార్లనువీధి, పార్కుటవుక్ మద్రాసు

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, నెప్టెంబరు 20:—నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు రాజమండ్రి పురపాలక సంఘసభ యొక్క మూడో యము హాలులో జరిగెను. ము. రా. శ్రీ సాలస బాపనయ్య గారు అధ్యక్షత వహించిరి. గవర్నరు కియ్యలసిన స్వాగత పత్ర తీర్మానము నిన్న చర్చింపబడలేదు. ఈ తీర్మానమును చర్చింపుననియు, ఆలస్యముచేయుటకు వీలులేదనియు సభలో పలుమార్లు ఎన్నికసభ్యు లగు మ. రా. శ్రీ యేలూరి బ్రహ్మకు దర్శనంగారు చెప్పిరి.

తాటూకు యిండ్లపీను, పెంకుటిండ్లము మధ్య యెంత ఎడము వుండవలెనో, ఇంకేమేమి ఏర్పాటుచేయవలెనో ఆలోచించుటకు ఒక సబ్ కమిటీ మ. రా. శ్రీ చొరగడి వెంకటకృష్ణ రావు పంతులుగారి సలహాపైన ఏర్పాటు చేయబడినది.

తరువాత డాక్టరు పాలకోడేటి గరుమూర్తిగారిచే నుప పాదించబడిన యీక్రింది తీర్మానము కొద్దిసవరణలతో ఆమోదింపబడెను:— మునిసిపాలిటీని ప్రతియిల్లును, ఆవరణయును పబ్లిక్ సెలవులను, పబ్లిక్ మాతులను పరీక్షించి, దోషములు పుట్టుచున్నట్లుగాని, పుట్టుట కనువుగా నున్నట్లుగాని జలాశయములు (గుంటలు, గోతులు, తూము కాలువలు, మురికి నీటికుండలు మన్నగనగు) గాని, వరియు యేకాలముండెనను నీరు నిలుచుటకు వీలుగానన్న ప్రదేశములుగాని ఉన్నయెడల, ఆయా యింటి యజమానలకు నోటిసుయిచ్చి, ఆయా యింటివారి ఖర్చుపైన, పల్లపు ప్రదేశములయినచో పూర్వీక గలందులకును, మురికినీటి కుండ్లు మొదలగునవి అయినచో ప్రతిరోజు నీరుతో దుకొని పోయిన తరువాత ఆకుండ్లు మొలగునవిగలవారి ఖర్చుపైన, ఆయా మురికినీటి కుండ్లలో వాటికి సరిపడినంత తీరసవాయిలు అనుదినము పోయించే యేర్పాటుచేయించగలందులకును అవసరమగు పుత్తర పులు వెంటనే పాల్తు ఆఫీసరు గారికి యిప్పించమని చెరుమాను గారిని కోరడమైనది ఈ తీర్మానమును ఉపపాదించుచు రాజమండ్రి ప్రజలకు నిద్దుర ఎట్లు కలువయినచో, దోషలబాధ ఎంత ఎక్కువగానున్నదో గురుమూర్తిగారు స్పష్టముగాచెప్పిరి. ఈ సందర్భమున బొంబాయి కార్పొరేషనువారు చేసినపనులను గురించి కూడ కొద్దిగాచెప్పిరి. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

నచ్చనివో! సామ్యవాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహస్థూలము, అష్టకవర్గ, పోడకం వర్గ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుపాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషాదు. నెల 200. మొదటిభాగము రూ 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, 2181 కోకోట, విశాఖపట్నం.

1,2,4,6,8,9,10,11,12
1,11
2,3,4,5,6,8,9,11
1,2,5,6,9
8,9
2,3,4,5,6,10
1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957
nda Patrika

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ నంబి సెప్టెంబరు 22-వ తేది ముంగళవారము

1. భాస్కరములు

నని-నూలు బా 1-కి	రూ 30 0 0	మ.గలు 42 0 0	వరకు
బియ్యముబస్తాలు		మొదలు	వరకు
సగును తెనాలిని	,, ప 48 గలవి రు	14 0 0	15 0 0
జిల్లారివి	,, డిటా	,, 15 8 0	16 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8 12 0	9 0 0
మియ్యము	,,	,, 20 0 0	24 0 0

2 భాస్కరము పవ్వులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0	18 0 0
నెనగలు	,,	డిటా	,, 11 12 0 12 8 0
నెసలు	,,	డిటా	,, 18 8 0 14 8
మినుములు	,,	డిటా	,, 15 4 0 16 8
ఉలవలు	,,	ర 164	,, 8 8 0 9 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,, 154 0 0	155 0
నెయ్యము 1-కి	,, 14 0 0	25 0
కొండాపురంబోగు నెనగపప్పుబా1కి	,, 58 0 0	59 0
ఇతరప్రదేశము	,, 54 0 0	56 0
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా1-కి ర 182 మి.నూనె	180 0	
ఆముదము బా 1-కి	,, 115 0 0	116 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	,, 100 0 0	
సూరపసుపు	,, 45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	,, 100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు పోలెడు మామిడి 1-కి	రు 45,	
కాశీపా పిపాయకట్టు	,, 50,	
కేరలము బా 1-కి	రు 40 0 0	55 8
చింతపండు బా 1-కి	,, 50 0 0	77 0

5. ఇనుము

కట్టారకం బా 1-కి	,, 28 0 0	38 0 0
చదరం	,, 28 0 0	36 0 0
రవుండు	,, 38 0 0	45 0 0

6. లోహములు

నెండి 100 కులంకు	,, 72 0 0	75 12 0
బంగారము, కులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
పవరము 1-కి	,,	18 6 6
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 264 0 0	275 0 0
రాగి డిటా	,, 288 0 0	284 0 0
అస్కాచక్కెర 225 హాకి గలవి	81 2 0	81 6 0

7. దూది

బోండావెన్నుబారం 1-కి	రు 800 0 0
పల్నాడు దూది	,, 215 0 0

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 0 0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 4 12 0
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0
మూలేయేనుగ నెం 20	,, 9 8 0
వద్యాక్ నెం 24 1/2	,, 9 12 0
14 1/2 క్విల్క్ పక్షి	,, 7 8 0
నెం 20 బెన్ని సింహం	యా. కె. ,, 9 4 0
నెం 22	,, ,, 9 12 0
నెం 12 1/2 బెన్ని పక్కా	,, 8 0 0
నెం 14 1/2	,, 8 4 0
నెం 12 1/2 అల్లెన్ను	,, 7 2 0
నెం 12 1/2 కొయిలుపట్టి	,, 7 3 0
నెం 22 1/2 రంగులూ	,, 9 4 0
నెం 14 1/2 బాధాపట్టి	,, 7 2 0

రూ 100 లు మాత్రము

ఏ వయస్సులోనైనను కట్టవలసిన ప్రీమియము. ఈ కొత్త రూ 100 గారంటీడ్ ఆవకాశ పాలిసి సింపైరు ఆఫ్. ఇండియా కంపెనీ లిమిటెడ్ వారిచే క్రొత్తగా ఏర్పాటుచేయబడినది. మిగుల లాభకరమైన పద్ధతులు గలవు. దీనినిగొటించి తరువాత మీరు నిర్ధారణచేసుకొనవచ్చును. పూర్తివివరములకు కదిగిన విలాసమునకు వ్రాయవలెను. (18)

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co. Ltd.,
POST BOX No. 237, MADRAS.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0—10—0; డజన్ 1-కి ర్వు 6—4—0. ప్ర తియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, At No. 1, 2nd Floor, No. 7, Thambu Chetty Street, MADRAS.